

Öykü Arin'e ve tüm lösemili çocuklara umut ol!

3.5 yaşındaki Öykü Arin'e, en geç Mart ayının ikinci haftasında ilik nakli yapılması gerekiyor. Lösemili çocuklar için sen de donör olabilirsin

toplumsal özgürlük

facebook.com/ToplumsalOzgurlukPartiGirisimi twitter.com/toplmsalozgrlk 2 TL / Şubat 2019

Kadınlar bir arada daha güçlü

Arzu Küçük

Yakın tarihimizde 1987'de "dayağa karşı dayanışma yürüyüşü" ile ivme kazanan kadın hareketinin görünürlüğü ve kadınların, kadın dayanışmasına olan güvenleri artarak devam ediyor. Binlerce kadın, kurulan farklı kadın dernekleri yoluyla veya bağımsız feminist mücadelenin içinde yer alarak veya bulundukları yerlerdeki kadın eylemlerine katılarak Türkiye kadın hareketine güç vermeye devam ediyor. *10. sayfada*

Demokratik anayasa mührünü vurmalı

Erkan Gökber

"Türkiye Devleti: İŞ ve ÜRETİM Cumhuriyetidir. Karada, denizde, havada çalışmak, Sarayda oturmaktan şereflidir." (Hikmet Kıvılcımlı, Anayasa Teklifi)

Türkiye iyiden iyiye bir simülasyon laboratuarı haline geldi. Öyle şeyler görüyor ve duyuyoruz ki akılımıza bir durgunluk geliyor. Yaşadıklarımız rüyada mıyız, kamera şakasında mıyız dedirtecek ölçüde gerçeklik duygumuzu sorgulamaya sebep oluyor. Hani "yok başka bir cehennem, yaşıyorsun işte*" dercesine, seyreltilen gerçeklik adeta damardan bize veriliyor. (...) *Devamı 3. sayfada*

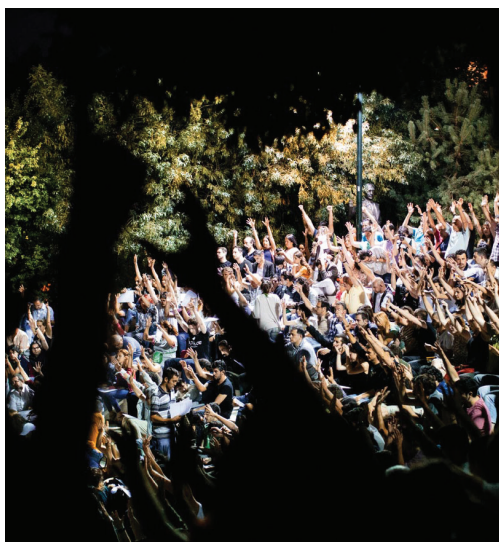

Krizin bedelini zenginler ödesin!

Krize karşı alternatifsiz, kutsal ittifaka karşı çaresiz değiliz. Ekonomik kriz ille de bizim cebimize vuracak diye bir kural yok. Krizin faturasını, krizden büyüyerek çıkmayı hedefleyen zenginlere kesmek mümkün.

Bir beka masalıdır tutturmuşlar. Güya seçimleri kaybederlerse yalnızca onlar değil, herkes, tüm toplum, kaybedecekmiş. Onların ittifakında yer almayan herkes şer odaklarına hizmet ediyormuş. Ha bir de ülkeyi yıllardır kendileri yönetmiyormuş gibi, var olan belediyecilik hizmetleri yerine "gönül belediyeciliği" getirip şehirleri mevcut durumdan kurtaracaklarmış.
İktidarlarını kaybetme korkusu kendilerini o kadar kuşatmış ki, mantıklı cümle kurmakta iyice zorluk çekiyorlar. Krizler içerisinde debelenirken hayal ile gerçek arasındaki çizgiyi iyice yitirdiler.

Pahalılık ve yoksulluk

Kriz demişken...Yukarılarda kimin hangi belediyenin rantını yiyeceği kavgası yapılırken, bizler hangi sebzeden kaç adet alabileceğimizin derdine düştük. Adet diyoruz. Çünkü sebzeleri ve meyveleri kilo ile alabildiğimiz günleri geride bıraktık. Biber, domates, patlıcan, soğan... Artık hepsini taneyle ya da yarımşar kilo almak zorunda kalıyoruz.
Tabi bir de artan işsizlik var. Ödenemeyen borçlar var. Haczedilen maaşlarımız var. Zaten çok düşük olan ve enflasyon karşısında iyice eriyen maaşlarımız var.
Ama en önemlisi öfkemiz var. Öfkemiz yeni bir toplumsal düzenin kurulmasının önünü açabilir.
Bu süreçte kuracağımız halk meclislerinde kendi yaşamımızı ilgilendiren konularda söz ve yetki sahibi olabiliriz.

Sokakta da sandıkta da hesap vakti

Krizin yakıcı etkileri karşısında ülke geneline yayılan irili ufaklı onlarca işçi direnişi bizlere yol gösteriyor. Krize karşı alternatiflerimizin olduğunu bizlere bir kez daha gösterdiler.
Öte yandan yerel seçimler kapıda. Ortaya çıkan sahte seçmenler her seçimde işledikleri suçlara yenilerini eklemeye çalıştıklarını gösteriyor.
Ama biz halkız ve güçlüyüz. Seçimlerdeki tüm hilelere rağmen sandıkta da sokakta da egemenlerin zavallı halini yüzlerine çarpalım. Meşru olmadıklarını, yönetemediklerini ilan edelim.

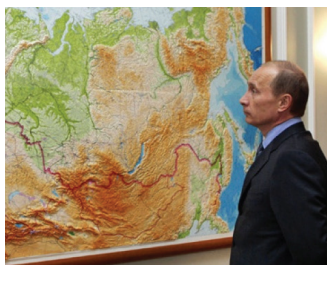

Rusya için fırsatlar ve tehlikeler
Rusya "savaş halinin" yarattığı fırsatlardan hegemonyasını kurmak için yararlanıyor. **7**

Millet Bahçeleri ve Millet Kıraathaneleri
Demokrasiyi yeni baştan inşa etmek için kentsel kamusal alanları nasıl açacağız? **9**

Gıda fiyatları artıyor halk açlığa mahkûm ediliyor
Kapitalizm halka insanca çalışma, onurluca yaşama hakkı tanımıyor. **12**

7 Haziran'dan 31 Mart'a

Oğuzhan Kayserilioğlu

AKP'nin kaybettiği 7 Haziran 2015 seçimleri özel bir dönem açtı.
Seçimler artık "tehlikeli" bir şeydi!
8 Haziran sabahı iktidar şok yaşamıştı.
Olup bitenleri hepimiz biliyoruz, AKP/Erdoğan'ın yardımına resmi muhalefet CHP koştu ve onun vakit kazanmasını sağladı.
Gezi'nin parıltısını arkasına alan ve seçim sonuçları üzerinden hızla hamle yaparak fiili durum yaratma olanağını yakalamış olan halkçı-demokratik muhalefet ise, (...) *Devamı 4. sayfada*

Yerel seçimlere giderken: Belediyeler bizimdir

Onlar halkın kurumsallaşmış yönetim biçimiydi. Zamanla egemen sınıfların eline geçerek, bizden alındı.

Hasan Durkal

Ülkedeki siyasal/toplumsal gidişat üzerine yapılan değerlendirmeler çoğu zaman şu vurgularla başlıyor: Olağanüstü dönemlerde yaşıyoruz, böylesi hiç yaşanmadı.
Ülke tarihi içerisindeki kurulagelen toplumsal-siyasal dengeler gerçekten de zorlanıyor. Ve bu dengesizlik halinin tekrar eskisi gibi bir denge durumuna oturması çok zor görünüyor.
Yaklaşan yerel seçimlere de bu olağanüstü atmosferde gidiyoruz ve yerel seçimler hiç de "yerel" bir havada gerçekleşmiyor. İktidardaki bloklar tarafından seçimler birer ölüm kalım meselesi olarak görülüyor. Onlar için gerçekten öyle. Burada alabilecekleri bir yenilgi, onlar için ağır bir darbe olacak. Bu yüzden toplumu gerçek bir yerel seçim gündemi ile değil, "beka" gündemi ile kutuplaştırmaya çalışıyorlar.

Yüksek siyasetten yerele

Gündem yerel seçimlerse, yerel yönetimler ile halk arasındaki ilişkiyi es geçmemek önemli ve halkın gündelik yakıcı sorunlarını tartışmaya açmak başka baharlara bırakılmamalı.
(...) *Devamı 2. sayfada*

POLİTİKA

Yaklaşan yerel seçimlere olağanüstü bir atmosferde gidiyoruz ve yerel seçimler hiç de "yerel" bir havada gerçekleşmiyor

Yerel seçimlere giderken: Belediyeler bizimdir

Belediye ve muhtarlık kurumlarına yakın plandan baktığımızda, onların hâkim iktidar biçimlerini üreten birer kurum olduklarını görürüz. Bu iktidar biçimleri sermaye ve devlet yöneticilerinin yukarılarda saltanatlarını sürdürmelerinin yerel garantileridir.

Hasan Durkal

(...) *1. sayfadan devam*
Yüksek siyaset arenasında olan bitene sırtımızı dönmeden, yerel seçimler gündeminin de bu yüksek siyasetin yerellerdeki halkın sorunlarıyla doğrudan bağlantısını kurmak açmazlarımızdan kurtulabilmemiz için bir fırsat sunuyor bizlere.
Yüksek siyasetin üzerine oturduğu zemin gücünü bir bakıma yereldeki yerleşik iktidar biçimlerinden alıyor. Bu noktayı pas geçmek, statükoya bilinçli ya da bilinçsiz teslim olmak anlamına geliyor.
Belediye ve muhtarlık kurumlarına yakın plandan baktığımızda, onların sermaye ve devlet yöneticilerinin yukarılarda saltanatlarını sürdürmelerinin yerel garantileri olduklarını görürüz. Ancak halk güçleri açısından bakacaksak, bu kurumların günümüzdekinden çok farklı tarihsel anlamları var.

Belediyeler şirket değil müşterektir

Belediyelerin bir geçmişi var. Onlar birden ortaya çıkan yönetim biçimleri değildir. En eski yönetim biçim olan halk meclisinin, özellikle orta çağda merkeziyetçi krallık/imparatorluk otoritesine karşı yerelde iktidarlaşmasının ürünü olarak ortaya çıktılar. Onlar halkın kurumsallaşmış yönetim biçimiydiler. Zamanla egemen sınıfların eline geçerek, elimizden alındılar. 1980'lerle birlikte tüm kamusal kurumların dünya çapında dönüşmesiyle, belediyeler, halka hizmet üreten kurumlar olmaktan çıkmaya başladılar. Onlar artık hizmetleri "kâr" elde etmek için "tüketicilere" aktaran birer şirket haline geldiler. Öyle ki, bütçelerinden çalışanlara daha az pay ayırmak için hem taşeron çalışmayı geliştirdiler hem de sundukları hizmetleri kâr elde etmek için pahalı hale getirdiler.

Metalaşan hizmetler

Belediye makamlarının bu dönüşümü elektriğin, suyun, doğalgazın, ulaşımın, otoparkın, kamusal arsaların birer ticaret metası haline gelmesine yol açtı. İktidarlara yakın şirketlere devredilen bu hizmetler, şirketlere kar getiren, devlete de devasa vergi gelirleri getiren yatırımlar olageldiler. Artık elektrik halkın aydınlanması için ucuza verilen bir hizmet değil, şirkete kâr getiren bir ticari maldı. Su ve doğalgaz da benzer süreçlerden geçtiler. Arsalar da spekülasyon yaratan ve yöneticilerin rantçı ortaklarıyla yağmaladıkları kaynaklar haline geldiler. Belediye seçimleri de bu şirketlerin kârlarına ortak olacak rantçıların paylaşım savaşları haline geldiler.

Siyasal erk sorunu

Günlük yaşamda karşılaşılan sorunlar, örneğin altyapı sorunları, ekolojik sorunlar, ulaşım sorunları, istihdam yoksulluk vb sorunlar için en köklü çözümler, bu sorunları yaşayanlar tarafından üretilebilir. Bunu hemen gerçekleştirmeyi ummak ütopiktir. Ama kerte kerte iktidara talip olmak ütopik değildir.

Yalnızca hizmet sorunu değil mesele. Belediyeler aslında bizim en eski siyasal alanlarımızdır. Evet, belediyeler bizimdir. Onları geri almamız gerekir. Bu amaçla, belediye başkanlığı makamının sembolik bir makama dönüşmesi gerekir. Başkanlık makamının yetkileri yani iktidar, kitlelerin elinde olmalıdır.
Kitlelerin elinde olmayan iktidar boşlukta durmaz. İster istemez onları ezen kişilerin eline geçer. En demokrat ve en halkçı belediye başkanları veya muhtarlar bile, iktidarı salt kendi ellerinde topladıklarında, ezenlerin lehine dönüşen birer ezme araçlarının figüranı olmaya yazgılıdırlar.
Bu sebepten ötürü iktidar yerelin asıl sahiplerinin yani halkın elinde olmalıdır. Halk bu iktidarı en eski ve en demokratik yönetim aygıtı olan halk meclisleri aracılığıyla yürütmelidir.

Onur kırıcı politika

Neoliberal yağma düzeniyle, geleneksel devletçiliğe dayalı yağma düzeninin kaynaşmasının sonucunda belediyeler kitlelerin iyice uzağında, onların denetiminden tamamen uzak bir noktada duruyor.
Yönetenlerle yönetilenler arasındaki ayrım, yönetenlerin güdücü, yönetilenlerin ise güldenler pozisyonunda oldukları bir model ortaya çıkardı.
Bu ayrımı savunanlara göre "uzman" yöneticiler ile "hiçbir şeyden anlamayan" halk arasındaki bu kopukluk en iyi yönetim biçimi.
Bu "güdücü" politikalar sonucunda, belediyelerin asli görevleri olan hizmetler halka sunulan birer lütuf haline geldi. Yoksullaştırıcı politikalarla beli bükülen halk, belediye kapılarında hizmet dilemek zorunda bırakılıyor.
Diz çöktürmeye yönelik bu politikalar kamuoyuna açık sadaka şovlarıyla yapılıyor.
Temel ihtiyaçlarımız yöneticilerin vicdanına kalmış birer lütfe dönüşüyor.
Halkın bilincinde onur kırıcı siyasal kast sistemi böylece inşa ediliyor.

Biz başka âlem isteriz

Oysa ki günlük yaşamda karşılaşılan sorunlar, örneğin altyapı sorunları, ekolojik sorunlar, ulaşım sorunları, istihdam yoksulluk vb sorunlar için en köklü çözümler, bu sorunları yaşayanlar tarafından üretilebilir. Bunu hemen gerçekleştirmeyi ummak ütopiktir. Ama kerte kerte iktidara talip olmak ütopik değildir.
Halkın meclislerde bir araya gelerek kendisini kuşatan güdücü politikalardan kerte kerte sıyrılması, kendi kaderini adım adım eline alması ütopik değildir. Yerel yönetimlere yönelik yeni bir bilincin inşa edilmesi ütopik değildir.
Belediye ve muhtarlıkları denetleyen, bütçe ve hizmet politikalarını denetleyecek meclisler, siyasal gücünden koparılmış halkın bu konuda gelişim sağlaması, bu makamlarda duran kişilerin yetkilerini sınırlaması ütopik değildir.
Çünkü siyasal iktidar ve onun tamamlayıcı güç ortağı olan düzen içi muhalefet, bir bütün olarak yönetme krizi içerisindedir. Eskisi gibi yönetemiyorlar ve bu durum halk güçlerinin karşı iktidarının inşa edilebilmesinin nesnel koşullarını yaratmaktadır.
"Belediyeler bizimdir" sloganı iktidar tarafından parçalanmış halk güçlerini toparlama işlevi görebilir.

Husumet ve hamaset kıskacında ülke siyaseti

Emeklilikte yaşa takılanlar (EYT) sokaklara çıkmaya başladı, inşaat şantiyelerinde yükselen direniş eğilimleri artık patronlara geri adım attırıyor, her an lokal de olsa küçük ölçekte de olsa grevler, direnişler patlayıveriyor, kadınlar zaten sokaktan inmiyor.

Perihan Koca

Tek adam rejimi 24 Haziran takvimi ardına resmi olarak kuruldu. Ancak, yeni rejim hala tam anlamıyla garanti altına alınabilmiş değil. Birbirleriyle tarihsel bir çekişme ve çatışma halinde olan devlet içi egemen fraksiyonlar, Erdoğan önderliğinde bir biçimde ortaklaşmış durumda. Her güç, kendi kozunu kimi zaman sakınımlı olarak kimi zaman doğrudan devreye sokuyor ve ama her gücün ihtiyacı olan bu ortaklaşma hali bir şekilde korunmaya çalışılıyor.
En azından şimdilik, her gücün kendi inisiyatif ve kazanımlarını sağlamlaştıracağı sonuçlar alınana dek.

"Devletin bekası için savaş!"

İktidar bloğunda herkesin gözleri önünde büyük bir çatlak meydana geldi ve yeni çatlaklara gebe bir süreç de hala olası ağırlığını koruyor. Ancak, her biri, pastanın bütününe, pastadaki büyük dilime odaklanmış durumda. Derinleşen kriz dinamiklerinin yarattığı boşlukları fırsata çevirmeye çalışan iktidar bloğu, ayakta kalmak ve daha güçlü bir pazarlık alanı yaratarak masaya oturmak için ana motivasyonunu "devletin bekası için savaşma" şiarından alıyor.
Beka sorunu adı altında kendini konsolide etmeye ve kitleleri arkasına yedeklemeye, yerini ve rejimini sağlamlaştırmaya çabalıyor.
Öyle ki, atılan her adım, verilen her söz, kürsülerden dillendirilen her demeç beka meselesine tahvil ediliyor, toplumun acil cevap bekleyen tüm ihtiyaçları devletin bekası söylemleriyle soğuruluyor, seçimlerde iktidara verilecek her oy beka gündemiyle eşleştiriliyor.

Ana gündem: seçim

O arada, seçim gündemi ülkenin ana gündemi olarak devrede olmaya devam ediyor.
Zira ana bir gündem etrafında, artık düğüm düğüm olmuş kriz sarmalını öteleyecek, yaşamsal tüm sorunları her zaman olduğu gibi seçim takvimi sonrasına erteleyecek ve o arada devletin vermiş olduğu tüm imkânların sınırları aşındırılarak rejimin yerleşikliğinin garantisini alacak toplumsal-siyasal bir "vaka ve takvime" ihtiyaçları var. O da seçimden seçime koşan Türkiye gündeminde sandık siyasetinin ta kendisi.
2015 Haziran seçimlerinden bu yana savaş yönelimini ana zemin haline getiren koşullarda seçimlere hazırlanma ve kutuplaştırma siyaseti ile oyları kendine devşirme tarzı, düstur edinildi.
Kısa ama çalkantılı bir zaman dilimi içerisinde yaşanan onca patlama, saldırı, savaş, operasyonlar, işkenceler, tehditler toplumun ortak hafızasına kazındı.
Ve her defasında yaratılan yenilgili ruh hali, kitle psikolojisini yönetmede ana argüman haline getirildi.
Ancak, ince ince işlenerek krizi fırsata çevirmek için başvurulan ve artık önü arkası alınamayan kutuplaştırma siyaseti ve yenilgili, huzursuz, hoşnutsuz ruh hali her an iktidar güçlerinin ayağına dolanabilir.

Huzursuzluk ve umut arasındaki bağ

Toplumdaki huzursuzluk ahvali sürekli artıyor. Emeklilikte yaşa takılanlar (EYT) sokaklara çıkmaya başladı, inşaat şantiyelerinde yükselen direniş eğilimleri artık patronlara geri adım attırıyor, her an lokal de olsa küçük ölçekte de olsa grevler, direnişler patlayıveriyor, kadınlar zaten sokaktan inmiyor.
Çarşı pazar fiyatları el yakıyor, insanlar geçim derdinden boynunu doğrultamıyor. Geleceksizlik, yarınsızlık olasılığı arttıkça sadece çareler tükenmiyor, öfke de büyüyor ve giderek bileniyor, keskinleşiyor.
İşte o yüzden umut; o öfkeden, o çaresizlikten, o huzursuzluktan doğabilir.
Ernst Bloch'un dediği gibi "hoşnutsuzluk, umudun bir parçası."

POLİTİKA

Toplumsal ve siyasal anomali ülkenin tüm hücrelerine yerleştirilmeye çalışılıyor

Normalleştirilmeye çalışılan anomali

Buram buram kaos kokan siyasal atmosferin içerisinde, her türlü ilişkinin metalaştığı, neoliberal politikalar ile piyasalaştığı, toplumu toplum yapan dayanışma ağlarının tahrip edilip, insana dair tüm kolektif değerlerin mana yitimine, erozyona uğratıldığı toplumsal yarıklar açılıyor.

Perihan Koca

Az buz değil, son beş altı yılda, belki de yüzyılda bir yaşanabilecek denli kritik ve hayati olaylara tanıklık ettik. Fırtınalı bir zaman diliminin coğrafyasında, kimi zaman dört nala hızlanan kimi zaman durup tekrar atağa geçen nabız atışları içerisinde, şok zirveleri ve bilinç yarılmaları eşliğinde, isyanlar, katliamlar, darbeler, krizlerle hemhal olduk.

Ülkeyi adeta zaman eşiğinden atlatan, toplumun tüm nüvelerini sarsarak, olduğu yerden kaldıran, tarihin çağrısına doğru harekete geçiren, o Haziran ikliminin isyan günlerinden belliydi; taşlar artık yerinden oynamıştı ve öyle ya da böyle hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Ne iktidar ne toplum ne de birey aynı yerde kalamayacaktı. Öyle de oldu.

Olağanüstü günler birbirini kovaladı ve olağanüstü olan olağanlaştı.

Çıkış planı: Kutuplaştırma

O tarihsel zaman çizelgesi üzerinde seyreden siyasal gelişmeler, iktidar güçleri tarafından panikle masaya yatırılmış, tarihsel olarak da iktidarların emniyet sibobu işlevini görmüş olan çatışma, şiddet, korku üzerine kurulu şok politikaları, yönetenler katında bir çıkış planı olarak karar altına alınıp, devreye sokulmuştu. Mütemadiyen pompalanan nefret, ötekileştirme, kutuplaştırma siyaseti ile de adım adım işletildi. Ve hala istikrarla sürdürülüyor.

Çoğu zaman kanla, katliamlarla, savaşla, istismarlar, yolsuzluklar, yalanlarla vuku bulan, bölerek, parçalayarak, ayrıştırarak yönetme hali, kitlelerde açığa çıkan farkına varma, kendini bulma, özgürlüğü arama ahvalini dört koldan baltalayarak, tasfiye etmeye, soğurmaya çabalıyor, kurulmaya çalışılan yeni rejimin yeni toplumu bu saiklerle yeniden inşa edilmeye çalışılıyordu.

Adeta milli bir seferberlik hali ilan edilerek, devletin verdiği imkanlar ve medyanın ağır propagandası ile eğitimden, hukuka, istihdam, kent, doğa, mekan, aile yapılaşmasına, gündelik yaşama, insana dair ne varsa yeni rejimin çıkarlarına uygun bir toplum ve birey modeli etrafında şekillendiriliyor.

Toplumsal dertlere derman olmak bir yana, yargının, hukukun, devlet kurumlarının işleyişinin işlevsizleşmesiyle, her şeyin usulüne uydurulduğu uygulamalar ve yasalarla, toplum bilinçli olarak devreye sokulan kutuplaştırma politikalarının eseri olan, ötekine karşı kodlanmış kalabalıklara dönüştürülüyor.

Kitleden bağları koparılıp yalnızlaştırılmış, umutsuzluk, buhran ve hezeyan dolu ruh halleriyle donatılmış, kaba, nobran, ezen, ötekileştiren bir kimliğin kodları ile yeniden yazılıyor.

Yıllardır salık verilen "makbul vatandaş" ölçütü ile, rıza ve biat kültürü bu topraklar üzerinde yerleşik hale getirilmeye çalışılırken, ülke "benim milletim, vatandaşım, benim sanatçım, gazetecim, benim insanım" denilerek kategorilere bölündü.

İhbarcılık, muhbircilik, röntgencilik kültürü ile, geleneksel, dini, toplumsal kabuller ve referanslarla, muhafazakarlaşma adı altında eski olmayan ama yeni verilerle yüklü bir toplum-birey mimarisine soyunuldu.

Palugiller toplumun neresine düşüyor?

Çocuklara, kadınlara, hayvanlara yönelik istismar, işkenceler, cinayetler, tecavüzler, tacizler, gündelik yaşamın bir parçasıymışcasına normalleştirildi.

Evet, nor-mal-leş-ti-ril-di. Henüz birini hazmedememişken ertesi gün yerini yenilerinin alıp, diğerinin unutuluverdiği, sıradanlaştığı müthiş bir hafızasızlık, kayıtsızlık gerçekliğiyle burun buruna geldik.

18 yaş altı gebelikler, aile içi istismarlar, ensest saldırıları, kaçırılan çocuklar, kadın cinayetleri kendinden menkul olaylar değil öyle değil mi?

Şule Çet cinayetinde hasıraltı edilmeye çalışılanlar, Ceren Damar'ın "kopya" gibi bir mevzudan öldürülebilmesi, sadece ülkenin bir ilindeki bir hastanesinde açığa çıkan ve saklanan çocuk gebelikleri ve ölümleri, günlerce bir TV programında tüm Türkiye'nin izlediği Palu ailesi gerçekliği ve daha nicesi gökten şimdi düşüvermiş münferit olaylar değil öyle değil mi?

Paluguller, izlediğimiz ekranlardan taşıp evlerimizin, hayatlarımızın içerisine sızalı çok oldu. Evet, gösteri dünyasının seyircileşen toplumuna dönüştürüldük adeta. İktidar şahsileştikçe, siyaset gösterileştikçe, toplum seyirciletirildi.

Baksanıza, cinayet, istismar, işkence, tecavüz, dolandırıcılık, cincilik, üfürükçülük, yalancılık kodlarıyla bezenmiş bir ailenin magazin malzemesi haline getirilip, akıllara zarar bir şova nasıl dönüştürüldüğünü hep beraber izledik.

Palu ailesi "vakası", yayın yasağı getirilerek, bir kaç gün sonra haber değerini yitiren sıradanlaşan, normalleşen bir olay olarak tarihteki yerini alıverdi, öyle mi?

Papağana işkence edip öldüren adamın, hayvanların patilerini kesip ölüme terk edenlerin, tecavüz ve işkence edenlerin çektikleri videoların sosyal medya aracılığıyla rahatça yayınlanabilmelerini ve tüm bunlara verilen tepkilerin iki gün sonra unutuluvermesini neyle, nasıl açıklayacağız?

Devlet ve aile işbirliğinin yarattığı örtük alanların, aile-kurum arası gizli tutulan suçların, çoğu tecavüzün hane içinde herkesin bildiği bir sırra dönüşmesinin, kol kırılır yen içinde kalır denilen tüm olayların üzerinden mi atlayacağız?

Toplumun tüm uzuvlarına dek sızan, sızdırılan toplumsal bir çürüme, yozlaşma haliyle karşı karşıya olduğumuzu görmezden mi geleceğiz?

Bir ihtimal daha var, biliyoruz

Bir kadın daha öldürülmesin diye, cinayetlere, tecavüzlere, şiddete karşı sokakları dolduran kadınlardan, bir kereden bir şey olmaz diye çocuk evliliklerini yasa önergeleriyle meşrulaştıranlara karşı 7'den 70'e sokaklara dökülen insanlardan, KHK'larla ekmeği, aşı, onuru elinden alınmaya çalışılan eğitim emekçilerinden, hayvan hakları yasası için sokaklarda, barınak önlerinde toplanan insanlardan ve daha nicelerinden biliyoruz, bir ihtimal daha var.

Demokratik anayasa mührünü vurmalı

Erdoğan, 16 Nisan 2016'daki Referandum hamlesiyle, tek Adam Rejimine kalıcı yasal bir çereve kazandırmış, yeni rejimin yeni Anayasası olmuştu. 16 Nisan, 12 Mart ve 12 Eylül'den bugüne Anayasa yazım pratiğinin yeni bir halkasıydı.

Erkan Gökber

(...) *1. sayfadan devam*

"Kuantum Binali"

Geçenlerde, iktidarın küçük ortağı Bahçeli, seçim arifesinde devletin beka sorununu gündeme getirdi. "Belediye seçimleri ile devlet bekasının ne alakası var?" diye sorulmadı ve geçti. Fakat Binali Yıldırım'ın adaylığı çok taşıldı. Bildiğiniz gibi Meclis Başkanı olan Yıldırım AKP'nin İstanbul Belediye Başkan adayı oldu. Yıldırım, İstanbul'un sorunlarına çözüm vaatlerini sıralarken aynı zamanda TBMM Başkanlığını da yürütmesi sistem içinde bir "anomali" oluşturuyor. İki koltukta birden adeta zuhur eden Binali beyin bu durumu üzerine süren tartışma Anayasa'dan fizik kitaplarına kadar uzar. Lakin Binali Yıldırım Schrödinger'in kedisi gibi aynı anda hem Mecliste, hem İstanbul'da görünüyor.

Yine de bu Yıldırım'ın istifası polemiği, bir Anayasa olduğunu bizlere hatırlattı.

16 Nisan Anayasası

Daha üç sene öncesinde Anayasa ülkede gündemin baş maddesi idi. Erdoğan, 16 Nisan 2016'daki Referandum hamlesiyle, tek Adam Rejimine kalıcı yasal bir çereve kazandırmış, yeni rejimin yeni Anayasası olmuştu.

16 Nisan, 12 Mart ve 12 Eylül'den bugüne Anayasa yazım pratiğinin yeni bir halkasıydı.

50 yıllık süreçte yazılan Anayasalar, halkın aşağıdan zorlamasına karşı sermaye sınıfının toplumsal dinamiklere uyguladığı kırımın bir mührü olma özelliğini taşıyor.

Toplum sistematik bir gericilik dalgası ile boğulmak istenirken, Halk örgütlülüklerine saldırılıyor, emekçilerin, gençlerin, kadınların örgütlenme hakkı engelleniyor, düşünce özgürlüğüne karşı cezalar

yağdırılıyor, toplantı ve gösteriler, grevler yasaklanıyor.

16 Nisan Anayasasıyla başkanlık yetkisini alan Erdoğan, patronlar için neoliberal politikalardan sapmayan, grevleri yasaklayan, işçi ücretlerini açlık sınırına çeken, esnek çalışma yasaları çıkartan bir ortaktı.

Bu sistem, sermaye için güçlü bir yürütmeye olanak veriyordu ve sermaye birikim rejimi önündeki engelleri kaldırmakta işlevseldi. Desteklediler.

Anayasa = Başkanlık Sistemi

Şimdiki Anayasa'nın Erdoğan'a tanıdığı yetkiler o kadar çok ki... Bakanlar kurulunu belirleme, kanun yapma, hâkim ve savcıların atamasını kontrol etme, Anayasa Mahkemesini belirleme...

Peki bu yetti mi? Yetmedi! Neden?

Çünkü Erdoğan'ın uygulamada icra yetkisi dışındaki alanlarda işleyiş gereği belli dolayımlarla iş görmesi gerekiyor.

Yargıda, ekonomide, savunmada vd. birçok alanda ise Erdoğan "ben Başkanım, benim dediğim olur" diye kestirmeden gitmeye alışkın... Böylelikle kendi yaptığı kanunlara da uymamakta sorun görmüyor. Buyruklarını sorgulayanlara ise müsamahası yok!

Kader, kısmet, keyfiyet

Devletin bekası ve güç yetmezliği sorunları ortaya dökülürken, devlet işlerini kısa devre yaparak yürüten Erdoğan'ın yordamı önümüzdeki günlerde yeni yeni sorunları tetiklemesi olası...

Bu kuralsızlaşma ve kişisel güç dayatma tarzı, devletin içindeki asabiyenin zayıflaması ve dağılma dinamiklerini de tetikliyor. Aşağıya doğru indikçe, keyfiyet, görevi kötüye kullanma, kişisel hesaplaşma, mafyalaşma yaygınlaşıyor, sade vatandaşın devlete olan güven azalıyor.

Yurttaşların gündelik hayat içindeki can güvenliği tehlikeye düşüyor. "İş kazaları", trenler kazaları art arda yaşanıyor kimse bundan dolayı suçlanmıyor ve ceza almıyor, her şey kader, kısmet, keyfiyete bağlanıyor.

Halk güçlerinin görevi

Bu girdap hızla dönüp dururken, içe doğru bir çöküş yaşamadan, demokratik-halkçı çözümü gerçekleştirmek sınıf mücadelesinin güçlendirmekle mümkün.

Halk güçlerinin, "bir olması, iri olması, diri olması", Demokratik Cumhuriyetin kuruluşu ve Demokratik Anayasa mührünü sermayenin gözüne vurabilmek için gerekli.

**Sesler ve Küller, Behçet Aysan*

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

Ocak-Şubat 2019 / Türkiye politik durum

7 Haziran'dan 31 Mart'a

Geldiğimiz aşamada, artık "öylesine" ya da "yüzeysel" bile olsa bir "hukuk devleti" yok. Seçim sonuçları da, halkın oylarının ne olduğuna bakılmadan önceden "uygun görüldüğü" biçimde açıklanıyor. İtiraz edenler de hapse atılıyor.

1. sayfadan devam
(...) kutlamalarını bitirince, oldukça masumane davranıp yasaların bayrağını sallamakla yetindi.
Halkçı muhalefetin, kendisini "her şey" başka ne varsa yasalar dahil hepsini "teferruat" gören ülkedeki devlet gerçekliğini kavrayamadığı anlaşılıyordu.
7 Haziran'da gafil avlanan Erdoğan, peş peşe hamle yapmaya başladı.
O, önce "Barış Süreci" görüşmelerini bitirip ülkeyi yeniden savaş bataklığına sürükledi.
O arada, savaşın yarattığı gergin ortamın dikkatleri seçim sonuçlarından yeterince kopartamayacağı hesaplandığından olacak, "birden ortaya çıkan" IŞİD çetesi önce 32 ESP'li genci sonra da Ankara'da 103 emekçiyi katlederek politik ortamı terörize etti.
HDP düşmanlaştırıldı.
Bir kaosa doğru sürüklenildiği endişesi ülkeye yayılırken, şovenizm körükleniyor, muhalefet düşmanlaştırılıyordu.
Doğrudan iktidarın emrine giren devlet güçleri, bilinçlice inşa edilen korku, endişe ve hatta paniğin yarattığı sisli puslu havada "işini" yapıyordu.

Seçim darbesinin ardından

Nitekim, yeniden başlatılan savaşın, dökülen muhalif kanlarının ve yapılan binbir başka entrikanın sonrasında, "1 Kasım Seçim Darbesi" gerçekleştirildi.
7 Haziran ve sonrasında 1 Kasım'a dek yaşananlar, devletin yürürlükteki yasalarına göre ağır suçlardı, yapanların aynı yasalara göre "müebbet" hapis cezası almasına fazlasıyla yeterdi.
İktidar, Gezi'de ayaklanan milyonların kendisine dayattığı "istifa" talebini, kendi yasalarını rafa kaldırarak uyguladığı devlet şiddetiyle halkı ezerek geri çevirebilmişti. 7 Haziran seçimlerindeki yenilgisini de, aynı şekilde devlet terörüyle ve yürürlükteki yasaları açıkça çiğneyerek aşıp yoluna devam ediyordu.
O, hem sıradan bir iktidar partisi değildi ve bir yeni rejim-kurucu gözükaralığıyla davranıyordu; hem de, ülkenin içine sürüklendiği kaotik ortam oligarşinin içindeki bütün egemen fraksiyonları telaşa düşürmüş, kendi düzenlerini bir biçimde sürdüren Erdoğan'ın yasaları askıya alarak yapıp ettiklerine tereddütsüz omuz vermişlerdi.

Olağanüstü durum

Artık her şey, o arada seçimler de, yeni rejimin/"-Başkanlık Sisteminin" kuruluşuna kilitlenmişti.

Zaten Kürt halkının özgürlük arayışıyla zorlanan oligarşik düzen, Gezi ayaklanmasından 2 sene sonra gelen 7 Haziran seçimlerinin sonuçlarıyla sürecin kontrolünden çıkmaya başladığını görmüş, kendi yasalarını rafa kaldırmıştı.
Seçimlerle iktidarın el değiştirdiği "normal" dönemler bitmişti. En küçük bir dengesizliğe bile tahammül edemedikleri anlaşılıyordu.
Olağanüstü bir süreç başlamıştı.
Sistem öylesine zorlanıyordu ki, seçimleri kendi yasalarına göre yapacak gücü kendisinde bulamıyordu.
Sonuç yaratma kapasitesi kalmayınca, seçimler Erdoğan'ın Kılıçdaroğlu ile kedi-fare oyunu oynadığı bir tiyatroya dönüştü.
Her sene bir seçim düzenleyen Erdoğan, seçim kampanyalarını iktidarını sürdürmenin sıradan bir aracına indirgeyiverdi; bağırıyor, ağlıyor, asıp kesiyor, düşmanlar yaratıp onlarla savaşıyor ve benzer kurnazlıklarla kendi destekçi ağını sürekli konsolide ediyordu.
Sonuçlar ise, "7 Haziran kabusu aman bir daha asla yaşanmasın" korkusuyla önceden "garantiye" alınıyor, hilenin binbir çeşidi şark kurnazlığıyla üretilip art arda uygulanıyordu.
1 Kasım tiyatrosundan hemen sonra yaşanan Cemaat'in 17-25 Aralık Emniyet darbesi girişimi ve o başarılı olmayınca devreye sokulan 15 Temmuz Ordu darbesi girişimi, ağır darbeler alan devleti krize soktu. 7 Haziran ve 1 Kasım'da ivmesi verilip tohumu atılan seçimleri tümüyle kontrollü bir oyuna çevirme hamlesi de artık "geçici" değil "kalıcı" olmuştu.
Farklı fraksiyonlarıyla devlet içi güçler ve sermaye, "alarm" haline geçmişti, çıkarları tehlikedeydi, o tehlike de yasaları ve seçimleri "teferruat" haline düşürüvermişti.
Sonra yapılan 16 Nisan referandumu ve 24 Haziran seçimleri de aynı "alarm" koşullarında, hepsi toplaşıveren egemenlerin kendi yasalarını çiğneyerek belirlediği koşullarda ve önceden belirlenmiş sonuçları "tasdik" etmek için yapıldı.

Despotun keyfi ne isterse

Geldiğimiz aşamada, artık "öylesine" ya da "yüzeysel" bile olsa bir "hukuk devleti" yok. Seçim sonuçları da, halkın oylarının ne olduğuna bakılmadan önceden "uygun görüldüğü" biçimde açıklanıyor. İtiraz edenler de hapse atılıyor.
Yeni sistem, söz gelimi ABD ya da Fransa'da olduğu gibi burjuva-demokratik bir "Başkanlık Sistemi" değil. "Despotik" bir "Başkanlık Sistemi" inşa ediliyor. Devlet'in zaten alışık olduğu işleyişi ana hattı itibariyle aynı kalsa da, biçimi ve ideolojisi tümüyle değiştirilmeye çalışılıyor.
Ordu kurumu "gitti" yerine Reis'in şahsı geldi, bütün kurumlar Reis tarafından doğrudan yönetiliyor.
Eski rejimin kimi yüzeysel denetim mekanizmaları bile sermaye birikiminin ve devletin kontrol mekanizmalarının işleyişinin hızını kesen engeller olarak görüldüğü için tasfiye edildi. Yargı başta bütün devlet kurumları emir-komuta sistemi içinde artık Reis'e bağlı.
İslamın Erdoğanist yorumu yeni rejimin ideolojisi yapılmaya çalışılıyor. Tıpkı öncesinde olduğu gibi şimdi de, farklı düşünceler düşmanlaştırılıp terörize ediliyor. Başkan'ın paşa gönlü ne isterse "tak" diye emrediyor hazır ol da bekleyen devlet kurumları "şak" diye yerine getiriyor. Yasalar değil keyfilik belirleyici oldu.
İktidarın Kemalist ortağı ise, şimdiki "geri" konumunda tutunarak güç toplamaya çalışıyor, zirvede tek başına olduğu eski güzel günlerin özlemiyle dolu olsa da, güç dengeleri tarafından frenleniyor. Bu güçler, Cumhuriyet gazetesi ve CHP üzerinden güç toplamaya çalışıyor.
İttifak güçleri arasında henüz bir kaynaşma sağlanamamış durumda, ama TÜSİAD-YİK iktidar alanındaki kendi inisiyatifini güçlendirecek bir "uzlaşma" için çabalıyor.

Egemen oligarşik blok

Halkın seçimlere ilgisi ve beklentisi yüksek olduğu sürece, egemenlerin hilelerini gerekçe yapan bir boykot tavrı, egemenlerin işini kolaylaştıran ve halkın bilinçli öğelerinin halktan tecritinin önünü açan bir sonuç yaratacaktır.

İşte, neredeyse bütün egemen fraksiyonlar Erdoğan'ın önderliğinde ortaklaşmış durumdalar. "Başkanlık Sistemi", neo liberalizmi en azgın haliyle uygulama ve Kürt düşmanlığı, iktidardaki ittifak alanının ana yönelimi.
TC egemen bloğunu/oligarşisini oluşturan sermaye/TUSİAD, ana devlet fraksiyonları ve onlara bağlı partiler, ahmakça ve bönce ama sonuna dek inanarak asla başaramayacakları bir hedefe doğru ilerlemeye çalışıyor.
Bu yürüyüşte, farklı devletlere dağılmış olan Kürtler ezilip köleleştirilecek, Arap ülkeleri Osmanlı nostaljisi köpürtülerek hegemonya altına alınacak!
Böylece, iç pazar genişlemiş olacak ve sermaye birikimi hızlanacak.
TC devleti de, bölgesel hegemon güç olarak dünya çapında yaşanan hegemonya krizinde inisiyatif kazanacak.
Gelin görün ki, TC egemenleri askeri ve ekonomik olarak böyle bir güce sahip değil.
Kürtler yüz bini aşan savaşçı gücü ve küresel meşruiyetleriyle direnmeye kararlı. Öte yandan, Osmanlı nefretiyle dolu olan Araplar da dayatılan hegemonyayı kabullenme bir yana düşmanlaşıyor!
Ayrıca, ülke, tarihinin en derin krizlerinden birisinin kaotik koşullarında çırpınıyor. Kriz devletin omurgasını bile sarmış durumda. Halkın küçümsenemeyecek bir kısmı gidişten hoşnutsuz ve kendi acil ihtiyaçları doğrultusunda hareket halinde.

Tayin edici güç

Bu durumda, Türkiye egemenlik Sistemi açısından "eldeki pirince giderken evdeki bulgurdan olma" olasılığı güç kazanıyor.
İşte, tam da böylesi ağır koşullarındaki zorlamasıyladır ki seçim sonuçlarının herhangi bir sürpriz yapmaması gerekiyor.
Kendi egemenliklerini ip üstünde dengede kalarak sürdürenler, ek olarak en ufak bir gerilim bile yüklenmek istemiyor.
Peki, öyle istiyorlar diye her seferinde hedeflerine ulaşabilirler mi? Bu tamamen halkın arzusunun zenginliğine ve pratik gücünün zorlama kapasitesine bağlıdır.
O seviye yakalandığı anda oligarşinin içinde çözülme ve dağılma kaçınılmazdır.
Hukuk dışına çıktıkça çeteleşme başlar.
Çete suçlular topluluğudur, meşruiyeti yoktur.
Sadece çıplak güçle/devlet terörüyle ayakta kalmak, bir müddet için sağlanabilse bile kalıcı olması imkansızdır.
Üstelik, seçimler halkın mücadelesinin uğraklarından sadece birisidir ve tayin edici olan halkın harekete geçmiş iradesidir.

Seçimler fırsattır

Seçimler halk güçlerine bir dizi fırsat sunuyor.
Egemenlerin her seçimde hile yaparak sürekli daha fazla suça bulaşmasını teşhir ederek onları daha çok meşruiyet kaybına uğratmak ve bu suçun işlenmesini kolaylaştıran CHP'nin yıpratılarak etki alanının daraltmak için seçimler bir fırsattır.
Öte yandan, sosyalist bir öznenin oluşmasına katkı yapmak, HDP'yi güçlendirmek, toplumsal güçlerdeki sistemden kopuşma eğilimlerini desteklemek ve halkın kendisini köleleştirmek isteyen egemenlere olan öfkesini körüklemek için seçim dönemindeki fırsatlar kullanılabilir.
Halkın seçimlere ilgisi ve beklentisi yüksek olduğu sürece, egemenlerin hilelerini gerekçe yapan bir boykot tavrı, egemenlerin işini kolaylaştıran ve halkın bilinçli öğelerinin halktan tecritinin önünü açan bir sonuç yaratacaktır.

POLİTİKA

Savaş politikaları toplumun milliyetçi-şoven zemine hapsedilmesinin önünü açarken, sermayeye kapitalist birikim için büyük olanaklar sağlıyor

AKP'nin savaş oyunları

Toplumun muhafazakar ve neo-liberal dönüşümü bir çürümeyi beraberinde getirdi; siyasi ve toplumsal bu çürüme giderek kokuşan ve kokusu dünyayı saran bir atmosfere yayılıyor. Haliyle iç politikayı canlı tutabilmek için yeni ve dikkat dağıtıcı gerilimlere ihtiyaç duyuluyor.

Meral Çınar

Suriye'de savaş başladığından ve Kürt bölgeleri kendi özerk örgütlenmelerini başlattıktan bu yana, Türk devletinin ve onun temsilcisi AKP/Erdoğan iktidarının hedefi, Kürtlerin ciddi bir silahlı güç olmalarını engellemekti. Bilhassa da Suriye'nin Kuzeyinde bir otonom Kürt bölgesinin oluşmasını… Tarihsel düşman güneyde yeniden boy göstermişti, bu sefer müdahale etmeden olmayacaktı. İslamcı örgütler paravan edilerek (ÖSO, EL-Nusra…) Kürtlere karşı yoğun bir savaş verildi. 2016'da Fırat Kalkanı operasyonuyla resmen ve doğrudan müdahale edildi. Bu müdahale 2018 yılında gerçekleşen Zeytin Dalı operasyonuyla işgale evirildi ve Afrin ele geçirildi. Şimdilerde ise yine "bir gece ansızın gelebiliriz" sloganlarıyla Minbiç'e girmek istenmekte.

Bir sandık, bir savaş

Seçimlerle savaş çığırtkanlıkları arasındaki bağ nereden geliyor sahi? Öyle ki son yıllarda bu iki durumu birbirinden ayırmak neredeyse imkânsız hale geldi. Seçim dönemlerinde savaş gündemlerinin sıcak tutulması size de "bir taşla iki kuş vurma" hesabını çağrıştırmıyor mu? Türkiye, derinleşen ekonomik kriz ve onun yarattığı toplumsal sancılar içerisinde. Devlet mekanizmasında ciddi krizler yaşandı ve bunun siyasi sonuçları ağır oldu.

Toplumun muhafazakar ve neo-liberal dönüşümü ciddi bir çürümeyi de beraberinde getirdi; siyasi ve toplumsal bu çürüme giderek kokuşan ve kokusu bütün dünyayı saran bir atmosfere yayılıyor. Haliyle bu durumda iç politikayı canlı tutabilmek için yeni ve dikkat dağıtıcı gerilimlere ihtiyaç duyuluyor.

Savaş, militarizm ve şovenizm

Yani şimdi bir gece apansız, yani başımızda bir ülkenin sınırlarına gidip, orada yaşayan insanlara "hadi sizi gidi teröristler yallah, buraya ülkemizde "beslemekten" bıktığımız Suriyelileri yerleştireceğiz" demek, bizim toplumsal bütün sorunları geri plana itip, pek bi heyecanlı olan bu yeni duruma odaklanmamızı sağlayabiliyor. "Savaş-militarizm-şovenizm" gibi olgular hala sağın kurtarıcı silahları…

E işsizlik, yoksulluk karşısında biriken onca öfkeyi, özellikle sosyal medyada linç kültürüyle belirginleşen, bir başörtüsünün, bir kitabın, bir filmin açığa çıkardığı toplumsal kutuplaşmayı, tek bir hedefe doğru yönlendirip hedef şaşırtmak için oldukça geleneksel yöntemler. Elbette çifte kuş hikayesinde başka gerçeklerde var. Bir yerde bir savaş varsa kapitalizm için muazzam koşullar olduğunu da unutmamalıyız. Türkiye sermayesinin kollarını açarak karşıladığı Afrin yağması (zeytinyağları gibi…) bitmedi ama şu sıralar Minbiç'e kuracağı TOKİ'leri hayal ettiğinden emin olabiliriz. Komşuya eli boş gidilmez elbette, bir miktar beton makbul olacaktır.

Hayaller ve Suriye gerçekleri

Suriye'de Kürtlerin belirleyici olduğu Suriye Demokratik Güçleri ile işbirliği halinde olan ABD, bir anda Suriye'den geri çekilme kararı aldı. Trump'ın açıklamalarından anladığımız kadarıyla, çekilirken de boşluğu Erdoğan'ın ve Türk ordusunun dolduracağı ima edildi. Sanıyoruz ki, uzun zamandır Kürtlerle işbirliğini bitirmesi yönünde ABD'yi zorlayan Türkiye'nin, pazarlık gücünü arttıran şeylerden biri Rusya ile yapılan ticari ve ekonomik anlaşmalar oldu. ABD'nin bu hamlesiyle bir manevra alanı kazanmış olan Erdoğan'ın savaş söylemlerine daha da fazla asılmış olmasını yadırgayamayız. Yıllardır bu anı bekliyordu. Tüm o Osmanlı oyunları bunun içindi.

ABD'nin Erdoğan'a buyurun Suriye sizindir demediği çok açık fakat bu çekilmenin Türkiye'nin işine geldiği de bir gerçek.

Rusya'nın iki dudağının arası

Türkiye hala Suriye'de elini kolunu sallayarak gezemiyor. Öyle olsaydı sanırım seçim öncesi bir Fırat Kalkanı operasyonu daha başlayabilirdi. Kendi söylemlerinden de anlaşılan o ki Rusya'nın icazeti gerekli. "Moskova ile görüştük neticeleri bekliyoruz" Bir pazarlık masası kurulmuş.

Rus basını geçen haftalarda yapılan görüşmelerde bu masanın birinci pazarlık konusunun Minbiç olduğunu ileri sürdü. Erdoğan Minbiç'e girmek için İdlib'i Ruslara vermek üzerine bir takas anlaşması sunmuş. Ruslar Kürtleri öylece Türkiye'nin eline vermeyecektir. Çünkü bunun aynı zamanda Türkiye'nin ayağını bastığı topraktan kolayca silkinmeyeceği, savaşın sonlanması ve Esad'ın hegemonyasının tam anlamıyla yeniden tesis edilmesinin gecikeceği anlamını taşıdığını biliyorlardır. Fakat bir yandan da İdlib'in temizleneceği ve – Afrin'de olduğu gibi- Kürtlerin bir kez daha geri adım atmasını sağlayabilecek olduğunu da… Fakat her şey Rusya'nın iki dudağı arasında mı? Ya ezilenler son sözü söylemeye kalkarsa. Rusya "buyurun Minbiç sizin" dediğinde, Türkiye'de halkçı dinamikler bu sınır ötesi operasyona dur diyecek gücü örgütlese, Suriye'de ezilen halklar Esad'a kendilerni dayatabilse mesela… Çok mu hayalperest? O zaman biraz hayal edelim belki gerçeğe bir adım daha yaklaşabiliriz.

Alevi hareketi zorlanıp sarsılırken

Diyanet İşleri Başkanının Dersim cemevi ziyareti, Açılım asimilasyonunun yeni boyutudur. Zira orada Aleviliği Sünni inancına bağlayarak "Cemevlerine Hoca" atanmasını söylemiştir.

Haydar Arıkuşu

Genelde Alevilik hareketi, özelde Aleviler, güncel politik gelişmelerin baskısı ve kıskacı altında zorlanıyor, sarsılıyor. AKP/Erdoğan iktidarı, Alevilere karşı büyük hamleler geliştirirken Alevilerde bir durağanlık, olayların basıncından "büzüşme", bir düşünce bulanıklığı yaşanıyor. "Osmanlının oyunu çoktur", bunu biliyorduk da AKP'nin oyunu daha çokmuş meğer. Her şeyini Osmanlı kodlarına göre yeniden düzenleyen iktidar; "Yeni Türkiye'yi" yaratırken çevirdiği "oyunlarla" da Osmanlıyı örnek almak durumundaydı elbet.

AKP/ Erdoğan iktidarının temel olarak Alevilere dört büyük hamle/politik perspektiften hareket ettiğini tespit edebiliriz.

Suriye savaşı ve Gezi

Birincisi; 2011'de Suriye savaşıyla yürütülen politik hamledir. Aleviler, buradaki savaş politikasıyla bir "Gerilim-Korku" çemberine itilmeye çalışılmaktadır. Esad'ın Arap Alevisi olması Suriye savaşının her aşamasında "Alevi ötekileştirmesi- düşmanlığı" söylemleriyle birlikte yürütülmüştür. İktidarın medya kalemşörleri, köşelerinde, tweetlerinde rahatlıkla şöyle yazabildiler: "Sizin Şah İsmailleriniz varsa, bizim de Yavuz Selimlerimiz var". Bu sözlerin Alevilerin tarihinde ne anlama geldiği ortadadır.

İkincisi; Gezi ile başlayan "Zulme isyan" paranoyasıdır. Gezi isyanı dinamiklerini "nasıl olur da kökünden kazıyabilirim" düşüncesi mevcut "despotik rejim"in hep hafızasındadır. Öyle ya "Gezi isyanı" özünde bir "Alevi" isyanı değil miydi? İşte iktidar bu politika doğrultusunda, Özgürlüğe, demokrasiye, Aleviliğe, yurtseverliğe, haksızlığa isyana dair ne varsa hepsini etkisizleştirip, çürütmek istiyor.

Açılım politikası başka kılıkta

2008'de ivmelenen açılım politikası, cami-cemevi projesiyle taçlanmıştı. Aleviler bu projeye "isyan" ederek karşılık verdiler. Şimdi AKP bunu daha sinsice yapıyor. Yandaş cemevleri yaratarak, yandaş dedeler oluşturarak yürütüyor. Diyanet İşleri Başkanının Dersim cemevi ziyareti, Açılım asimilasyonunun yeni boyutudur. Zira orada Aleviliği Sünni inancına bağlayarak "Cemevlerine Hoca" atanmasını söylemiştir.

Yani dünün Cami-Cemevi projesi günümüzde "Cemevi- Cami hocası" projesine dönüşmüştür.

Kendi inancıyla sınanan Aleviler

Dördüncü olarak AKP/ Erdoğan iktidarı Alevileri inançlarıyla sınıyor. Alevilik inancını asimile etmekle kalmayıp, bulanıklaştırıyor. Alevileri, hep savunma pozisyonunda bırakıyor. "Aleviler kendi içinde birlik değiller ki biz bu inancı tanıyalım" diyor. Bunların bir kısmı "Alisiz Alevilik" diyor.

Son aylardaki Alevilere yönelik saldırılar da bu temeldedir. Örneğin Arnavutköy'deki lisede Alevi öğrenciye yapılan hakarette ve şöyle bir söylemle yaklaşılmıştır: " Aleviler Müslüman değil ve namaz kılmamaktadır." Dikkat edilirse Alevilik, Alevi inancıyla değil de namaz kılma ekseninde değerlendirilmektedir.

Böylece Alevilerin "inancı" Sünnilik-Şiilik zemininde sınanarak eritilmek istenmektedir.

Son dönemlerdeki Alevileri bekleyen vahim durumu özetlemesi anlamında Murat Ergün adındaki bir zatın twitterda yazdıklarına bakabiliriz. Alevileri "Geleceğin FETÖ'sü" olarak niteleyen bu zihniyet aslında iktidar aklını çok net özetlemektedir. Söyleyene değil söyletene bakmalı.

DÜNYA

Avrupa'da askerileşme süreci Almanya ve Fransa liderliğinde yol alıyor

Almanya ve Fransa'nın yeni "Dostluk Antlaşması"

Silah tekelleri için şatafatlı bir hediye olan Aachen Antlaşması, AB'nin militaristleştirilmesini hızlandıracak ve başta Almanya ve Fransa olmak üzere, tüm AB üyesi ülkelerin ulusal parlamentolarını karar alma mekanizmalarından uzaklaştıracak olan yeni bir süreç olacaktır.

Murat Çakır

Emperyalist yayılmacılık planlarını ve militarizmi şirin göstermede Alman burjuva basınından ustası yok doğrusu. Geçenlerde Almanya Şansölyesi Angela Merkel ve Dışişleri Bakanı Heiko Maas'ın, Fransa Başkanı Emmanuel Macron ve Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian ile birlikte Aachen'de imzaladıkları "Dostluk Antlaşması" muhafazakârından liberaline ve sosyal demokratına kadar tüm burjuva basını tarafından göklere çıkartılıyor.

Neymiş: Almanya ve Fransa "ebedi düşmanlığı sonlandıran Elysee Antlaşmasından" 56 yıl sonra yeniden güçlü bir sinyal vererek, Avrupa'da güçlenen milliyetçiliğe karşı birleşik ve derinleşen Avrupa fikrini savunmuşlar. Gazetelerin yorumcularının sloganı şu: Birlikte zorlukların üstesinden gelebiliriz, çünkü birlikte güçlüyüz.

Alman-Fransız askerî işbirliği

Alman ve Fransız emperyalizmlerinin birlikte, diğer Avrupalı emperyalist güçler ve kapitalist ülkelerin toplamından güçlü oldukları bir gerçek. Ve imzalanan "Aachen Antlaşması" uygulamaya sokulunca daha da güçlü olacaklar, çünkü antlaşmanın asıl içeriği Alman-Fransız askerî işbirliğidir. AB'nin, Alman emperyalizminin öncülüğü altında, ABD emperyalizmine rakip olabilecek bir askerî düzen gücü olma planlarını geleneksel olarak reddetmiş olan Britanya'nın Brexit kararıyla AB dışında kalmasıyla, bu planları engelleyecek bir siyasî irade de kalmamıştı. Şimdi ise bu planların uygulamasına geçildi. Aslına bakılırsa, silah tekelleri için şatafatlı bir hediye olan Aachen Antlaşması, AB'nin militaristleştirilmesini hızlandıracak ve başta Almanya ve Fransa olmak üzere, tüm AB üyesi ülkelerin ulusal parlamentolarını karar alma mekanizmalarından uzaklaştıracak olan yeni bir süreç olacaktır. Zaten ulusal parlamentoların Brüksel'de alınan kararlara pek fazla veto gücü yoktu. O açıdan antlaşmayı, AB'yi ve dolayısıyla üye ülkelerin burjuva demokrasilerini daha da zayıflatacak bir adım olarak da nitelendirebiliriz.

Aachen Antlaşması

Aachen Antlaşması, Almanya ve Fransa'nın güvenlik ve savunma politikalarındaki hedef ve stratejilerini birbirlerine yakınlaştırmayı, ortak savunma programları geliştirmeyi ve ordularının ortak kültür ve ortak operasyonlar sayesinde işbirliğini güçlendirmelerini öngörüyor. Bununla birlikte bölgesel ve sınır ötesi ortak operasyonların daha sık gerçekleştirilmesi ve silah ihracatının yeni yasalar ve düzenlemeler ile kolaylaştırılması zorunlu hâle getiriliyor. Özellikle bu "Federal Silah İhracatı Yönergesi" ile hareket alanı daralan Alman silah tekellerinin işine geliyor. Diğer taraftan AB politikaları çerçevesinde zaten sürmekte olan dış politika ortaklığı da genişletilecek. Almanya bir taraftan "Sürekli Yapısal İşbirliği – PESCO" antlaşmasıyla AB üyesi ülkeleri yükümlülük altına sokmaya devam edecek; Fransa ise AB çerçevesi dışındaki yapısal işbirliğini dayatacak. Almanya'yı uzun vadede "nükleer şemsiyesi" altında koruma altına alacak olan Fransa aynı zamanda Alman emperyalizminin uzun süredir peşinde koştuğu BM Güvenlik Konseyi Daimi Üyeliği için de siyasî destek verecek. Antlaşmada bu pozisyon şu cümlelerle not ediliyor: Almanya Federal Cumhuriyeti'nin BM Güvenlik Konseyi'ne daimi üye olarak kabul edilmesi, Alman-Fransız diplomasisinin önceliğidir.

Emperyalist-kapitalist düzeninin dayatmaları

Görüldüğü kadarıyla Berlin ve Paris hem AB ve NATO içerisinde, hem de bu yapıların dışında daha sıkı bir işbirliğine girecekler. Gerçi Fransız emperyalizmi Alman "dostlarına" pek güvenmemesi gerektiğini iyi biliyor, ancak emperyalist-kapitalist dünya düzeninin güncel çelişkileri ve Trump yönetiminin (Avrupa açısından) öngörülemez dış politikası iki emperyalist gücü yakınlaşmaya zorluyor. Bu yakınlaşmanın asıl kazananının Alman emperyalist burjuvazisi olduğunu vurgulamaya gerek yok. Nihâyetinde antlaşmanın tüm maddeleri Almanya'nın öncü konumunu güçlendiriyor. Emperyalist burjuvazilerin yararına olan bu "dostluğun" insanlığın hayrına olmayacağını söylemek içinse kâhin olmaya gerek yok.

"Dem Mutigen gehört die Welt": 1918 Kasım Devrimini anmak

* *"Dünya cesur olanındır"*

"Devrim daha yarın olmadan, zincir şakırtıları içinde yine doğrulacaktır ve sizleri dehşet içinde bırakıp, trampet sesleri arasında şunu bildirecektir: Vardım, varım, var olacağım"

Johanna Bröse

Her yıl Ocak ayının ikinci hafta sonunda Berlin'de özel bir etkinlik gerçekleşir: On binlerce solcu Sosyalistlerin Anıtı'na gidip, başta Alman devrimcileri Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht olmak üzere katledilen tüm yoldaşları anar. 2019 yılında ise Luxemburg ve Liebknecht'in katledilişin 100 yılıydı. İkisi 15 Ocak 1919'da katledilmişti.

1915'de Lenin inanılmaz bir enerjiyle der ki: "Devrimler baskı altında tutulanların ve ezilenlerin şölenidir. İnsan kitleleri ancak devrim zamanlarında yeni bir toplumsal düzenin yaratıcıları olarak bu kadar aktif bir biçimde öne çıkarlar. Böyle zamanlarda insanlar, evrimsel ilerlemenin terazisine vurulduğunda mucize sayılabilecek şeyleri yapma kudretine sahip olurlar." İşte Alman 1918 Kasım Devrimi tam da bunun bir örneğidir.

Savaşa karşı isyan

İşçi sınıfının inanılmaz enerjisi yirminci yüzyılın başında düzeni sarsar: Almanya'da yükselen devrimci dalga sadece Alman İmparatorluğunu değil, Dünya Savaşını da sonlandırır. Bu devrimci dalga karşısında ve onu durdurmak amacıyla -İmparatorluğun eski elitleri tarafından- düzenlenen "yukardan devrim" planına rağmen, aşağıdan bir devrim olur. Sosyal ve devrimci talepler birden bire bütün ülkede gündem olmaya başlar.

Bu devrim dalgasının yükselişinde ön koşullar oldukça etkili olur. Ülke içinde, insanlar üstünde sarsıcı etkileri bulunan savaşa karşı 1916'da ilk açlık isyanları başlar. 1917'de Açık Deniz Donanmasında denizcilerin ilk ayaklanması gerçekleşir. Ocak 1918'de ise bütün Almanya'da "Mühimmat İşçileri Grevi" olur. Daha sonra grevler ve isyanlar giderek çoğalmaya ve Eylül 1918'den itibaren iş yerlerinde işçi konseyleri güçlenmeye başlar. En nihayetinde 4 Kasım'da birleşik bir isyan sonucunda, İmparatorluğun donanmasının durakladığı Kuzey Almanya şehri Kiel'de, İşçi ve Denizci Konseyi iktidarı ele alır. Ondan sonra süreç hızlı işler.

Devrim ve karşı devrim

Denizciler trenle bütün Almanya'ya devrimi ve savaşın sonunu yaymaya başlarlar. İmparator feragat etmeye zorlanır ve yine bir toplu isyanın sonuncunda 9 Kasım'da Berlin'de iki farklı Cumhuriyet ilan edilir. Sosyal-demokratlar tarafından "Alman Cumhuriyeti", Liebknecht tarafından "Sosyalist Cumhuriyet".

Kasım başındaki gelişmeler, milyonların ölümü ve sefaletine yol açan ve seneler süren savaşın sorumlusu olanların açık siyasi iktidarını düşürmüştü. Bütün ülkeye yayılan isyanlar ve grevler örgütlü solun katkısıyla bugün "Kasım Devrimi" olarak anılan gelişmelere yol açmıştı. Ondan sonraki haftalar ve aylardaki gelişmeler, Noel Çatışmaları, Ocak İsyanı, Konsey Cumhuriyetlerin kuruluşu, Mart İsyanları vs. ise devrimin ve yeni oluşan cumhuriyetin karakterini belirleyen, çoğunlukla aşırı militaristleşmiş mücadelelerden oluştu.

Gelişmelerin ortasında ise sosyalist hareketin en önemli liderlerden birisi olan Rosa Luxemburg duruyordu. Belki de devrime yön verişiyle ve senelerce işçi sınıfının örgütlenmesindeki rolü ile tartışmasız anılan tek kadındır Luxemburg. Spartaküs Birliğinin ve 31 Aralık 1918'de Almanya Komünist Partisi (KPD)'nin kurucu üyesi olan Luxemburg, hem teorisyen, hem ajitatör hem de şiirsel yanlarıyla Almanya sosyalist hareketine damgasını vurmuştur. 15 Ocak 1919'da, Berlin'deki belki de en büyük işçi isyanının ortasında, Liebknecht ile birlikte, Sosyal demokratların üstü örtülü emriyle sağcı paramiliter güçler tarafından kurşuna dizilir. Ölümüyle beraber işçi sınıfı, yüz binlerin katıldığı bir isyanın ortasında en önemli liderlerinden birisini kaybeder.

Vardım, varım, var olacağım!"

Bugün, o dönemden ve özellikle devrimin karşı devrim tarafından en ağır şekilde ezilmiş olmasından ders çıkarmak, kaçırılmış imkanlar ve devrimci hareketin stratejisi üzerine tartışmak elzemdir.

Luxemburg katledilişinden bir gün önce, 14 Ocak 1919'da KPD'nin gazetesi Rote Fahne için yazdığı son yazısında şunu vurgular: "Önderlik işlemedi. Ama önderlik kitleler tarafından yeniden yaratılabilir ve yaratılmalıdır. Belirleyici unsur, kitlelerdir, bir kaya gibidir onlar, devrimin nihai zaferi onlara dayanarak kurulacaktır. […] Berlin'de düzen hüküm sürüyor! Sizi budala zaptiyeler! Kum üzerine kurulu sizin düzeniniz. Devrim daha yarın olmadan, zincir şakırtıları içinde yine doğrulacaktır ve sizleri dehşet içinde bırakıp, trampet sesleri arasında şunu bildirecektir: 'Vardım, varım, var olacağım'"

ORTA DOĞU

Hasan Feramuz

Suriye'deki gelişmeler Rusya'ya bölge çapında önemli fırsatlar ve tehlikeler sunuyor.

Rusya için fırsatlar ve tehlikeler

Kapitalizmin kriziyle birlikte oluşan ABD'nin hegemonya krizinin açtığı boşluğu özellikle Orta Doğu'da yavaş ve emin adımlarla dolduran Moskova, tehlikeleri bertaraf edip fırsatları değerlendirme gayesinde.

Sovyetlerin yıkılmasının ardından Suriye'deki savaşla Orta Doğu'ya tekrardan dönen Rusya, yerini sağlamlaştırmakla birlikte başka adımlar atmanın da arifesinde. Bu nedenle Suriye'deki "meselelerin" çözülmesi, çözülemiyorsa da mevcut durumun korunması Moskova için önemli.

ABD'nin çekilmesi

ABD'nin çekilme kararı Rusya'nın Suriye'deki konumu için fırsatlarla birlikte tehlikeleri de barındırıyor. Bundan dolayı kararı temkinli bir memnuniyetle karşılayan Rusya, geçmiş tecrübelerden kaynaklı ABD'nin tamamen çekilmeyeceğini düşünerek, olası "tehlikelerin" önünü almaya yönelmekte.
Diğer yandan Moskova, ABD'nin bırakacağı her boşluğun yaratacağı fırsatlardan da yararlanmaya çalışıyor.

İdlib operasyonu

İdlib'teki son gelişmeler de fırsat-tehlike ikilisini barındırıyor. El-Kaide bağlantılı Heyet Tahrir eş-Şam (HTŞ) örgütünün İdlib'in nerdeyse tamamını ele geçirmesi, operasyon yapmak için Rusya ve Esad'a bekledikleri fırsatı verdi. Fakat HTŞ'nin ciddi boyutlara ulaşan savaş gücü, olası operasyonun Rusya ve Esad'a ciddi zararlar verme tehlikesini de kapsıyor.

Rusya bu tehlikeyi Türkiye'nin aracılığıyla asgariye indirmeye uğraşmakta. Türkiye'ye güvenli bölge anlaşmasındaki yükümlülüklerini hatırlatan Rusya, cihatçıların savaş gücünün kırılmasını bir "iç çatışmayla" sağlamayı hedefliyor. Bunun da sınırlı olabileceğinin farkında olan Moskova, orta vadede mutlaka gerçekleşmesi gereken bir İdlib operasyonuyla da fırsatı kaçırmamak isteyecektir.

Türkiye'ye izin çıkmaz

ABD'nin çekilme kararı sonrasında Fırat'ın doğusuna dair oluşan "belirsizlik" de bir fırsat-tehlike ikilisini içeriyor. PYD'nin Şam ile görüşmesini olumlu olduğunu açıklayan Rusya, ABD'nin bırakacağı boşluğu doldurmakla birlikte Esad'ın maliyetsiz bir biçimde kontrol alanını arttırma "fırsatını" kapmak, diğer yandan Türkiye'nin bölgeye girme "tehlikesini" engellemek istemekte.
Astana süreciyle yanına çektiği Türkiye'nin bir NATO ülkesi olduğunu ve günün sonunda ABD'nin yanında olacağını aklında tutan Rusya, Ankara'nın girdiği yerden kolay kolay çıkmadığının da farkında. Dolayısıyla Moskova bir taraftan Kürtlere Ankara kartını göstererek onları Şam ile anlaşmaya zorlamakta, diğer taraftan da Suriye ordusunu Türkiye sınırlarına çekerek Ankara'nın önünü kesip savaşı hızla sonlandırma amacında.
Bu yüzden Moskova'nın Ankara'ya bir operasyon izni vermesi oldukça düşük bir olasılık.

Rus hegemonyası

Bu fırsatlar ve tehlikeler Rusya'nın sadece Suriye'deki değil, Orta Doğu'daki konumu açısından da önem taşıyorlar. Kapitalizmin kriziyle birlikte oluşan ABD'nin hegemonya krizinin açtığı boşluğu özellikle Orta Doğu'da yavaş ve emin adımlarla dolduran Moskova, tehlikeleri bertaraf edip fırsatları değerlendirme gayesinde. Rusya'nın amacı Orta Doğu'daki "savaş halini" sona erdirmekten çok "savaş halinin" yarattığı fırsatlardan kendi hegemonyasını kurmak için yararlanmak gibi görünüyor.

Tunuslu emekçiler "isyana" devam diyor

20-21 Şubat'taki grev öncelikle Tunus emekçileri olmak üzere savaş girdabına hapsedilmek istenen Orta Doğulu emekçiler için büyük önemini taşıyor. Tunus'ta emekçilerin söyleyeceği sözün, Arap coğrafyası ve Orta Doğu'yu baştan başa sarması olasılığı hiç de düşük değil.

Arap coğrafyasının ve Orta Doğu'nun direniş ve isyan dolu tarihinin öncülerinden olan Tunus halkı, yeni dönemin de ilk tohumlarını atıyor. Son 3 ayda kitlesel katılımın olduğu iki grev gerçekleştiren Tunuslu emekçiler, üçüncü bir grevle halkın öncülüğünü yapmaya kararlı olduklarını gösteriyorlar.

Kitlesel iki grev

Tunuslu emekçilerin öncülüğünün gücü ise tarihinden geliyor. Fransız emperyalizmine karşı bağımsızlık mücadelesinin en önemli örgütü 1946'da yılında işçiler tarafından kurulan Tunus Genel İşçi Sendikası (UGTT) idi. Bu sendika 1956'da bağımsızlığın kazanılmasının ardından da mücadelesini sürdürmüş ve 26 Ocak 1978'te gerçekleştirdiği genel grev ile Tunus'un ilk cumhurbaşkanı Habib Burgiba'nın liberal politikalarına karşı koymuştu. Hükümetin IMF ile yaptığı 2,8 mlyar dolarlık anlaşma doğrultusunda özellikle kamu emekçilerinin maaşlarına yapılacak zam konusunda "kısıntıya" gitmesi, UGTT öncülüğünde emekçilerin ayağa kalkmasına neden oldu. UGTT'nin çağrısı sonucunda, 22 Kasım'da yaklaşık 700 bin kişinin katıldığı bir günlük uyarı grevi ve ardından 17 Ocak'ta yaklaşık 650 bin kişinin katıldığı genel grev gerçekleştirildi. Bu iki grevde de bütün devlet daireleri kapatıldı, okullar tatil edildi ve Tunus'ta yaşam tam anlamıyla durduruldu.

Hükümet "uzlaşmıyor"

Tunus hükümeti ise bu grevlere karşı uzlaşmaz tutumunu sürdürüyor. Kamu emekçilerine ödenen maaşın "yüksek" olduğunu ve bundan dolayı zam yapılmaması gerektiğini söyleyen IMF'ye kulak veren hükümet, zam yapmama konusundaki ısrarını sürdürüyor.
Fakat son 3 yılda alım gücünün yüzde 40 düştüğü, enflasyonun yüzde 5'ten yüzde 8'e çıktığı Tunus'ta emekçilerin zam almama gibi bir "lüksleri" yok. Bu yüzden direnişi sürdürme kararı alan UGTT, 20-21 Şubat'ta iki günlük grev çağrısında bulundu.

İktidar sarsılıyor

Her ne kadar hükümet bu grevleri görmezden gelerek atlatmaya çalışsa çatlaklar oluşmuş durumda. Meclisin en büyük partisi Nida Tunus, blok halindeki istifalar sonucunda ikinci parti oldu. Birinci parti durumuna gelen İslamcı Nahda Partisi'nin lideri Raşid el-Gannuşi de grevlere destek vererek iktidara yerleşmenin hesabını yapıyor.
Öte yandan sol, sosyalist, demokrat örgütlerin oluşturduğu ve mecliste 15 vekilliğe sahip Tunus Halk Cephesi'nin sözcüsü Hamma Hammami hükümet devrilene kadar grevlerin sürdürülmesi çağrısında bulunmakta. Dolayısıyla Tunuslu emekçiler şimdiden siyasi iktidarın kurulu dengesini sarsarak başka bir olasılığın olabileceğini işaret etmekteler. Bu yüzden 20-21 Şubat'taki grev öncelikle Tunus emekçileri olmak üzere savaş girdabına hapsedilmek istenen Orta Doğulu emekçiler için büyük önemini taşıyor. Tunus'ta emekçilerin söyleyeceği sözün, Arap coğrafyası ve Orta Doğu'yu baştan başa sarması olasılığı hiç de düşük değil.

ABD "çekiliyor"

Alınan "çekilme" kararı ile ABD, sınırlı gücünü efektif kullanmakla birlikte sert-yumuşak güçlerini de duruma göre uygulamaya çalışıyor. Bunun için "müttefiklerden" yararlanmayı ihmal etmiyor.

Geçtiğimiz yılın sonlarında Trump'ın açıkladığı ABD askerlerinin Suriye'den çekilmeleri kararının yarattığı etkisi, kararın gerçekleşmesinden daha hızlı "ilerliyor". Bunda özellikle ABD'ye "yakın" aktörlerin oluşacak yeni sahnede rol kapma savaşının payı ile İran'ın hedef alınmasının önemi büyük.

Güvenli Bölge

Çekilme kararı sonrasında yapılan "uyarılar" sonuncunda Trump tarafından getirilen yeni önerilerden en önemlisi "güvenli bölge" önerisi oldu. SDG'nin Menbiç kırsalına Rusya ve Suriye güçlerini davet ederek bir ihtimalin daha olduğunu göstermesi, güvenli bölge önerisinin sunulmasının önemli nedeni.
Bu öneriyle ABD ilk olarak SDG'yi ve Suriye'deki zeminini kaybetmeyi istememekte. Diğer yandan ise Türkiye'nin isteğini "kısmen" karşılayarak Astana sürecinden koparıp yanına çekmeyi diliyor. Esas olarak iki müttefiğinin güçlerini birbirlerine karşı zayi etmemelerini arzulamakta.
Ankara'nın isteğini kısmen karşılamanın altında ise esas olarak "İran" hedefi yatıyor. ABD, güvenli bölgeyle SDG'deki "devrimci" unsurları zamanla ehlileştireceğini düşünerek Türkiye'nin sınırlı gücünü İran'a yöneltmesini amaçlıyor.

Arap "Birliği"

ABD'nin İran'a yönelik bir diğer hamlesi ise "Araplardan" geliyor. Soykırım suçlusu Sudan Devlet Başkanı Ömer el-Beşir'in Şam ziyareti, Birleşik Arap Emirlikleri ve Bahreyn'in tekrardan Şam büyükelçiliklerini açmalarının ardından Esad'ın Arap Birliğindeki koltuğunu tekrardan alacağının açıklanması bu hamlenin boyutunun büyüklüğünü ve önemini gösteriyor.
ABD, İran'ın Fars yayılmacılığı karşıtlığı üzerinden Arap ülkelerini bir araya getirip onların üzerinden Suriye'deki etkisini sürdürmekle birlikte Esad'a da yanaşması için bir koltuk sunuyor.
Öte yandan Arap ülkeleri de İran'ın yanısıra Türkiye'nin Suriye'deki etkisini kırmak için bu rolü oynamaya sabırsızlandıkları görülüyor.

ABD'nin planları

Kapitalizmin yapısal krizi ve hegemonya krizinin zorlaması sonucunda alınan "çekilme" kararı ile ABD, sınırlı gücünü efektif kullanmakla birlikte sert-yumuşak güçlerini de duruma gore uygulamaya çalışıyor. Bunun için "müttefiklerden" yararlanmayı ihmal etmemekte.
Fakat bu müttefiklerinin hem içlerinde hem de dışlarında çelişen çıkarlarının açacağı sıkıntılar, ABD'nin planlarını suya düşürebilir. Kapitalizmin derinleşen krizini ve daha da önemlisi mayalanan halk direnişlerini göz önüne aldığımızda ABD'nin işinin hiç de kolay olmadığı görülüyor.

GENÇLİK

Yükseltilmeye çalışılan korku ve şiddet imparatorluğuna karşı gençlik mücadelesini sürdürüyor

Üniversiteler şiddetin gölgesi altında

Hangi işçi bir iş kazası sonucunda ölmeyeceğinin garantisini verebiliyor, hangi kadın hayatında şiddet tehdidi olmadan yaşayabiliyor ve artık hangi üniversite, hangi bölüm, hangi sınıf güvenli?

Dilan İpek

Kısa zaman önce şu haber geçti önümüzden: Çankaya Üniversitesi akademisyenlerinden Ceren Damar, öğrencisi tarafından önce bıçaklandı sonra kurşunlandı. Daha önce Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde dört akademik personel silahla öldürülürken, Ceren Damar´ın öldürülmesinin hemen ardından Konya Selçuk Üniversitesi'ne pompalı silahla girildi.
İlk olmayan ve muhtemelen son da olmayacağını bildiğimiz üniversitede silah meseleleri üzerine YÖK de daha fazla "sessiz" kalmadı, üniversitelerde "huzur ve güvenlik" tedbiri alma yoluna gitti. Bu tedbirin içeriğinin ve uygulanışının ne kadar faydalı olacağına dair soru işaretleri olsa da, böyle bir önlemi almak yine ölüm ve kamuoyu baskısı sonrasında gerçekleşti.

"Güvenli" bölge

Hangi işçi bir iş kazası sonucunda ölmeyeceğinin garantisini verebiliyor, hangi kadın hayatını şiddet tehdidi olmadan yaşayabiliyor ve artık hangi üniversite, hangi bölüm, hangi sınıf güvenli? Nefretin derinleştiği, şiddete göz yumulduğu, kutuplaştırma ve düşmanlaştırma politikalarının karşılığını bulduğu mekanlardan birisi de "ilim, irfan" yuvası olan üniversiteler.
Üniversite ve güvenlik olgularını yan yana getirirken ikili bir bakışım sağlamak gerekir. Üniversitede güvenli olmak için ilk olarak büyük, çiçekli bir bahçede "istenilen" gibi davranmalı, "makbullük" sınırının dışına çıkmamalıdır. Empoze edilmeye çalışılan fikirlere karşı çıkmamalı, düşünülmesi istenmeyen şeyler düşünülmemeli ve iktidarı rahatsız edecek yönelimlerden kaçınmalıdır. Akademik demokratik talepleri içeren, cinsiyet eşitsizliğine karşı çıkan, özgür bir üniversiteyi dillendiren vb. gibi özgürlük alanını genişletmeye dair faaliyetler içerisinde bulunmamalıdır. İkinci olarak ise tüm "güvenlik" önlemlerinin bir "Selamünaleyküm" ile aşılabiliyor veya "sağlanabiliyor" olması. Peki özel güvenlik şirketleri, parmak izi, turnikeler, kameralar ve kampüsleri abluka altına alan sivil polisler bu güven halinin neresinde duruyor? Kimin güvenliği sağlanıyor? "Dersimi geçemeyen bir öğrencim tarafından öldürülebilir miyim acaba?" diyen bir akademisyenin mi, yoksa zaten "kolluk kuvvetleri" tarafından fişlemiş olan öğrencilerin mi? Bunlardan ziyade egemenlerin "huzur ve güvenliğinin" esas alındığı gerçeği karşımızda duruyor.

Toplum ve üniversite

Üniversiteler, bir yanıyla hapishane diğer bir yanıyla "tımarhane" olarak bizlere toplumun mikro yansımalarından birini sunmakta.
Devletin en önemli aygıtlarından biri sayabileceğimiz eğitim ve bu bağlamda üniversitelerin duvarları, kampüsün içini ve dışını birbirinden ayırabilecek kalınlıkta değil. Toplum ve üniversite ayrımı yapılamazken, paralellikleri görmek daha da kolaylaşıyor: Piyasalaştırma, itibarsızlaştırma, çeteleşme…
Üniversitelerin şirket, öğrencilerin ise müşteri konumuna düştüğü durumda ise "müşteri her zaman haklıdır" yaklaşımı ile ders geçmek çok da zor olmuyor. İhraç edilerek işlerinden edilen hocalar, geleceksizliğe ve boşluğa itilerek intihara sürükleniyor, akademisyenler arası ispiyonculuk yaygınlaşıyor. Üniversiteye, fakülteye hatta bölümüne dair yeterli birikime sahip olmayan, liyakatsiz, gerici ve yandaş akademisyenler ile kadrolar doldurulmaya çalışılıyor. Böylece eğitimin piyasalaştırılması ve itibarsızlaştırılması sağlanıyor.
Televizyonlarda her gün bir yenisi yayınlanan şiddet içerikli diziler ile, mafyacılık oynadığını zanneden gruplar kantinlerde tespih sallarken, bellerine de silah yerleştirip kampüse girebilmesi de çeteleşmenin bir göstergesi.

Mücadele sürüyor

Üniversitelerin bulundukları yerler de başka bir "güvenlik" önlemi olarak sunuluyor. Kampüslerin özellikle son dönemde inşa edildiği yerler incelendiğinde şehir merkezinden uzakta, tam anlamıyla "dağ başına" kurulduğu görülüyor. Bununla gençliğin hareket alanının kısıtlanması, toplumsal yaşamdan soyutlanması, kafe-oyun salonu kıskacına alınarak muhalefet odaklarından uzak kalması ve apolitikleştirmesinin hedeflendiği açıkça görülüyor.
Yükseltilmeye çalışılan bu korku ve şiddet imparatorluğunun karşısında, yaşamlarından vazgeçmeye niyeti olmayan güçler de mayalanmaya devam ediyor. Özgür düşünceler, özgür üniversiteler için güvenli ortamı yaratmak isteyen gençlik, sahneye yeniden çıkmak için yeni direniş biçimlerini keşfetme mücadelesini sürdürüyor.

Kriz öğrencileri teğet geçmiyor

Gelinen aşamada son 5 yıl içerisinde geçim problemi nedeniyle okulu ve işi aynı anda sürdüremeyip okulu bırakmak zorunda kalan öğrenci sayısı 1 milyon 155 bine ulaştı. AKP eğitim politikalarıyla öğrencileri geleceksizliğe sürüklüyor.

İpek Karanfil

Dünyada ve Türkiye´de kendini gösteren ekonomik kriz derinleşerek varlığını sürdürüyor. AKP hükümeti kendi içinde birçok kriz barındırıyor. Bunların en sarsıcı olanı ise ekonomik kriz...
Krizin getirisi olan işsizlik ve pahalılığın faturası ise emekçilere, yoksullara ve öğrenci gençliğe kesiliyor.

Şirketleşmiş üniversiteler

Neoliberal politikalar üniversiteler boyutunda kendinden sıkça bahsettiriyor. Eğitim, hak olmaktan öte sermayedarlar için yeni bir pazar olarak görülüyor.
Yemekhaneden kantine, ulaşımdan barınmaya kadar eğitim için her şeyin para demek olduğu bir süreçten geçiyoruz. Yemekhane ve kantin ihalelerinin özel şirketlere verilmesi, üniversitelerin sermayeye nasıl peşkeş çekildiğini gösteriyor. Öte yandan ücretsiz verildiği iddia edilen eğitim artık satın alınabilir durumda. Harçların kaldırıldığı söylense de ikinci öğretim, ek dönem, yaz okulları, formasyon programları adı altında öğrencilerden ücret alınmaya devam ediliyor. Üniversiteler bilim ve akademinin icra edilmesi gereken yerlerken sistemin ve sermayenin çıkarına çalışan birer şirket olarak karşımıza çıkıyor. Sermaye ile iç içe giren ve sıkı bağlar kuran rektörler ise üniversiteyi bir rant alanı olarak kullanıyor.

Dört yıl biter mi?

Atılan her adımın maddi bir karşılığının olduğu üniversitelerde harçtan barınmaya dek birçok problem olduğu açık. Sosyal devlet tarafından bir hak olarak öğrencilere verilmesi gereken eğitim desteği ise bir ayrıcalığa ve lütfa dönüştürülmüş durumda.
Üniversiteliler okulu bitirmeye çalışırken bir yandan da nasıl yaşayabileceğini düşünmek zorunda. Evlerde yaşamını sürdürmek zorunda kalan öğrenciler devlet kredisi/bursu ile kira masraflarını bile karşılayamıyor. Mezun olsa dahi kendi okuduğu bölüm dışında birçok işi yapmak zorunda kalacağını bilen üniversiteliler çözümü iş hayatına atılmakta buluyor. Gelinen aşamada son 5 yıl içerisinde geçim problemi nedeniyle okulu ve işi aynı anda sürdüremeyip okulu bırakmak zorunda kalan öğrenci sayısı 1 milyon 155 bine ulaştı. AKP eğitim politikalarıyla öğrencileri geleceksizliğe sürüklüyor.
İş hayatına atılan öğrencilerin problemi burada bitmiyor. Üniversiteliler çalışmaya başladıkları yerlerde güvencesiz koşullarda ucuz iş gücü olarak kullanılıyor. Birçok öğrenci iş güvenliği bulunmayan ortamlarda çalışmak zorunda kalarak iş cinayetine kurban gidiyor.

Krizin bedelini kim ödeyecek?

AKP/ Erdoğan hükümeti, yaşadığı siyasal ve ekonomik krizi toplumu kutuplaştırarak ve daha da yoksullaştırarak çözme çabasında. Bu siyasetini de en çok üniversiteliler üzerinden yürütüyor.
Erdoğan, her kesimden öğrenciye ulaşarak ayrımcılığın önünün kesileceğini ve öğrenciler arası ekonomik eşitsizliklerin aşılacağını söylemişti. Yine aynı Erdoğan Boğaziçi üniversitesi öğrencilerine ve aslında bütün muhalif öğrencilere yönelik "Bu komünistleri burada barındırmayacağız, okutmayacağız" diyerek ayrıştırıcı politikalardan vazgeçilemeyeceğini gösterdi. "Burs almayın, kredi alın, bedavacı olmayın" bakış açısıyla da öğrenciler bedavacılıkla suçlandı.
AKP'nin bu politikalarına karşılık, gençliğin "sorunlarına çözüm üretemeyen, toplumsal bağlamından kopuk üniversiteliler" olduğu yönündeki eleştirilere karşın kimi zaman bireysel kimi zaman örgütlü çıkışların varlığı da bir gerçeklik. Kampüslerden doğru sert rüzgârların estiği gerçekliği kadar bunun karşısında devrimci zeminde alternatif bir üniversite rüzgârının estiği de inkâr edilemez. Durum sanılanın aksine hiç umutsuz değil. Üniversiteliler yaratılan krizlerin bedelini ödemeye hiç niyetli görünmüyor. İlerleyen zamanda eşit ve parasız eğitim sloganları çokça gündemi meşgul edecektir. Ve son sözü üniversiteliler göstereceği mücadele gösterecektir.

KENT / KÜLTÜR

Sosyal mühendislik projeleri olarak, kent, mekan, kültür, sanat hamleleri ile toplum şekillendiriliyor

Millet Bahçeleri ve Millet Kıraathaneleri

Demokrasinin sesi olan kentsel kamusal alanlar birer ikişer gasp edilip, boşlukları İslami otokrasinin ideolojik mekanları ile doldurulurken, demokrasiyi yeni baştan inşa etmek için kentsel kamusal alanları nerelerden ve nasıl açacağımıza kafa yormalıyız.

Cihan Uzunçarşılı Baysal

Hukuk devleti normlarının, yargının bağımsızlığının, erkler ayrılığının tamamen yok edildiği, başta kadın ve çocuk hakları olmak üzere demokratik kazanımların tırpanlandığı, haklar ve özgürlüklerin kayıtsızca ihlal edildiği, sivil toplum, medya, akademi, sanat-kültürün sindirildiği veya ele geçirildiği, muhaliflerin en hafifinden hizaya çekildiği ya da neyle suçlandıklarını bilmeden aylarca içeride tutuldukları bir siyasi sistemde kamusal alanın çöküşüyle karşı karşıyayız.
Önce parlamenter sisteme ve demokratik kazanımlara el atan otokrasi, şimdi kendi yasaları, yasakları ve düzenlemeleri vasıtasıyla kurduğu yeni rejimde kamusal alanı denetimi altına alıp farklı görüş ve yaşam tarzlarına kapatmakta.
Buna karşın, kendi ideolojik kamusal alanını kurmakta; böylece, hem hegemonyasını tahkim etmekte hem de toplum mühendisliği yoluyla kendi makbul vatandaşlarını inşa etmekte. Cumhuriyet'ten rövanş alacağım derken bizzat Kemalizm'in toplum mühendisliğinden esinlenmesi ise paradoksu ve açmazı. *Yeni Türkiye-Hedef 2023* sloganıyla ifade edilen ve Cumhuriyet'in 100. Yılı olan 2023 senesine denk getirilerek Cumhuriyet'ten rövanş alınması programlanan İslamcı-Osmanlıcı tek tipçi yeni bir Türkiye'nin ve yeni bir ulusun inşa süreci içindeyiz. Gidişatı kentsel kamusal alanlar ve gündelik yaşam üzerinden de okumak mümkün.[1]

Betonlaşmış kent projeleri

Kentsel kamusal alanlardaki her türlü etkinlik ve eylemin yasaklandığı; olmadı, şiddet ve baskı kullanılarak engellendiği; ya da, kentsel kamusal alanların ticarileştirilerek / AVMleştirilerek/ camileştirilerek yok edildiği veya Cumartesi Anneleri'ne kapatılan Galatasaray Meydanı'nda olduğu üzere bariyerlerle çitlenip, kolluk güçleri vasıtasıyla askerileştirilerek elimizden alındığı bir düzlemde, farklı, aykırı ya da muhalif olanların kentsel mekandan seslerini duyurabilmeleri artık oldukça zor.
Demokrasinin sesine kapatılan kentsel ve kamusal alanlar, şimdilerde iktidarın makbul vatandaşlarını yaratacak sosyal mühendislik projeleriyle yeniden dizayn edilmekte. Yerimiz dar olduğundan bu bağlamda sadece Millet Bahçeleri ve Millet Kıraathaneleri projeleri üzerinden bir okuma yapacağız.
Betonlaşmış kentlerde birer nefes alanı, halkın ailece vakit geçirebileceği birer rekreasyon alanı olarak sunulan Millet Bahçeleri, aslında merkezlerinde yer alan camiler etrafında örülmüş kontrollü ve güdümlü sosyalleşme mekanları olup bunları gerçek anlamda kentsel kamusal alanlar olarak tanımlayabilmek zor.

Kamusal alanların yeniden inşası

Geçirgenlik, heterojenlik, düzensizlik, karmaşa, kentsel kamusal alanları nitelendirirken, belirli bir düzenin dikte edildiği çitlenmiş Millet Bahçeleri, isimleri (Esenler 15 Temmuz Millet Bahçesi), çeşitli objeleri (Esenler'deki "Tek Bayrak/ Tek Millet / Tek Devlet" heykeli) ve merkezlerinde yer alan camileri ile iktidarın ideolojisini kentsel mekandan yansıtan ve böylece toplum mühendisliği yapan ideolojik kamusal alanlardır.
Hangi yayınların okunup okunmayacağını denetleyerek hangi düşüncelerin içeri sızıp sızmayacağını tayin eden; dolayısıyla, farklı ve aykırı eserlere ya da iktidarın siyasi görüşlerine ve kültürel değerlerine muhalif yayınlara kapılarını kapatan Millet Kıraathanelerini de aynı kategoriye koyabiliriz.
Nitekim, ilk kıraathanelerden birinin Diyarbakır'da açılması tesadüf değildir. Kentte gençlerin sosyalleştiği, politikleştiği halk meclisleri ve sivil toplum örgütleri kapatılmıştır; öte yandan, sosyalleşme mekanlarının boşluğu Millet Kıraathaneleri tarafından doldurulmuştur: "…Millet Kıraathanesi, gün boyu gençlerle dolup taşıyor".[2]
Sol, zerdüştlük, alternatif Kürt tarihi ve devrim üzerine kitapların satıldığı kitapçının yerine kurulan Kıraathanede İslami içerikli kitaplar başı çekmektedir: "Gençler yanlış yola sapmasın diye sunulan kitaplar kısıtlanmış. Daha çok ülkenin ihtiyacı olan kitaplar sağlanmış; dünya klasikleri ve İslami kitaplar konmuş".[3]

Demokrasinin sesi olan kentsel kamusal alanlar birer ikişer gasp edilip, boşlukları İslami otokrasinin ideolojik mekanları ile doldurulurken, demokrasiyi yeni baştan inşa etmek için kentsel kamusal alanları nerelerden ve nasıl açacağımıza kafa yormalıyız.

1 Konuyla ilgili kapsamlı bir yazı: Cihan Uzunçarşılı Baysal; "İdeolojik Kamusal Alanın İnşası ve Agoralarını Yitiren Kent"; Evrensel Almanak 2018. https://www.evrensel.net/haber/369656/ideolojik-kamusal-alanin-insasi-agoralarini-yitiren-kent
2 Figen Güneş, "Diyarbakır'da genç olmak", taz gazete, 5.11.2018.
3 age.

Saray, karşı mahalle ve halkçı kültür

Klasik 'İslamcılık-Kemalizm' şemasını parçalayan toplumsal gelişme Gezi'nin ta kendisiydi. "Onlardan mısın bizden misin?" sorusuna pek takılmadan halk olarak özneleşerek yeni bir toplumun ve kültürel yaşamın tohumlarını yayan fırtına idi Gezi.

Mazlum Zafer

Hepimizin bildiği gibi Türkiye'de bir süredir bir rejim değişikliği yaşanıyor. Bütün siyasi, ekonomik, toplumsal ilişkiler tanık olduğumuz üzere yeniden yapılandırılıyor.
Özellikle referandum sonrası hızlandırılan bu geçiş sürecinde iktidar çokça "siyasal alanda iktidardayız, fakat kültürel, toplumsal alanda eksikliklerimiz var" minvalinde söylemler üretiyor.
Son zamanlarda, yıllardır iktidara yakın olan kalemlerin de kültür konusunu ele almakla meşgul olduklarını görüyoruz.

Meşruiyet krizi ve sanat

Görünen o ki, bu alandaki eksikliklerin giderilmesi/hafifletilmesi için son aylarda yeniden bir 'sanatçı hamlesi'ne girişildi. Erdoğan'ın Fazıl Say'ın daveti üzerine konserini dinlemeye gitmesi ile alevlenen tartışma, aslında daha önce Sabah gazetesinin muhtelif sanatçılarla yaptığı söyleşilerle birlikte gündeme gelmişti.
İktidarın bu konuda attığı adımlar ve yaratmak istediği algı anlaşılır bir şey. Çünkü yeni rejimi sağlamlaştırmak için geniş kesimlerin en azından pasif rızasını kazanmak gerekir. Sevilmek mümkün değilse, en azından meşru olmak önemli.

Kültürel hegemonya mı, uzlaşma hamlesi mi?

Ahmet Ümit, Mazhar Alanson, Erdal Beşikçioğlu ve birtakım 'muhalif' sanatçının art arda verdikleri röportajların ardından, Erdoğan'ın Fazıl Say'ın konserine davetli olarak katılması, tartışmanın boyutlarını genişletti.
Kültürü geniş anlamda yaşam tarzı olarak tanımlarsak, adı geçen sanatçıların "istenen kültür"le "yetiştirilmek istenen kuşak"la kuşkusuz alakaları yok.
Bu durumda bu ve diğer sanatçıların saraya gitmeleri ya da mevcut iktidar lehine sözler söylenmeleri, iktidarın kültürel hegemonya kurma çabasına yarar mı?
Cevap, basit ve sade bir hayır olmalı. Yapılan hamle bir uzlaşma hamlesidir, "karşı mahalle"ye uzatılan bir eldir. Aslında bir yandan teslimiyetin kabulüdür. İktidarın "kültür ve sanat alanında hegemonya kuramıyoruz, o halde mecburen uzlaşacağız" demesidir.

İktidarın yapay kutupları arasında

Peki, böyle baktığımızda kültürel hegemonyayı biz mi kurmuş oluyoruz? Bir de bu durumda "biz" kimiz?
Öncelikle Türkiye Cumhuriyetinin tarihi boyunca egemen olan paradigmasının tuzağına düşüp, toplumsal gelişmeleri ve mücadeleleri iktisadî seviyeden soyutlayarak "kültürel çatışma" olarak, Batı-Doğu, laiklik-İslamcılık ikiliklerin çerçevesine hapsederek okumamak gerekir.
Kabaca ifade edersek, böyle bir okuma yaptığımızda, ya "onlardan" ya da "bizlerden" kamplarına hapsedileceğiz.
Bu durumda tam da iktidarın yönetmeyi çok iyi bildiği ve yaymaya gayret ettiği şemaya göre hareket etmiş oluruz. İktidara göz kırpan sanatçıların, aşmak istediklerini iddia ettikleri "kutuplaşma"yı aşmadan, safça tekrar etmiş oluruz.

Gezi ve özneleşme

Ne var ki, klasik "İslamcılık-Kemalizm" şemasını parçalayan toplumsal gelişme Gezi'nin ta kendisiydi. "Onlardan mısın bizden misin?" sorusuna pek takılmadan halk olarak özneleşerek yeni bir toplumun ve kültürel yaşamın tohumlarını yayan fırtına idi Gezi. Gezi'ye halen saldırmalarının sebebi de buydu. Gezi ile 15 Temmuz arasında bağlantı kurmak gayrı ciddidir ve fanatik bir kitle dışında kimse tarafından pek kabul görmez. Öte yandan, Gezi ile ekilen tohumlar bi-çilmediyse de, ortaya çıkan halkçı dinamik bizim için önemli bir hareket noktasıdır.

Kültürel iktidar "bizim" mi?

Anlaşılan o ki, kültürel-ideolojik alanda apaçık bir boşluk hâkimiyet kazandı. Cumhuriyetçi ve sol kültürel üretim ya da bu tür kültürel üretime tekabül eden yaşam tarzları zayıfladı, geriledi, toplumda itibar kaybetti – ve bunları 'geri kazanma' girişimi şimdilik ufukta yok.

KADIN

Kadınlar hayatın her alanında var olabilmek için mücadeleyi büyütüyor

"Yerel seçimlere giderken kadınlar"

"Yerel yönetimlerin kilit noktaları olan muhtarlıklar, meclis üyelikleri, il-ilçe belediye başkan adaylıklarına göz koymalıyız."

Deniz Uslu

Ekonomik kriz giderek derinleşiyor.
Etkilerini; haksız yere işten çıkarmalarda, elektrik-su-doğalgaz ve bulumum yaşamsal ihtiyaçlara yapılan zamlarda, yoksulluk sınırının altında belirlenen asgari ücrette görüyoruz.
Öte yandan tüm bu hukuksuzluklara ve zorlu yaşam koşullarına karşı gerçekleşen irili ufaklı, süreli süresiz direnişleri de görüyoruz.
Bir yandan da krizde olan ataerkil kapitalizm kadınları, ücretsiz bakım emeğine daha fazla hapsetmeye çalışıyor, kamusal alanda emeğini daha fazla sömürüyor, haklarına saldırıyor.
Kadınlar açısından çetrefilli geçen 2018'de 440 kadın öldürüldü.
Ekonomik krizle birleşen erkeklik krizi kadınların yaşamını alt üst etti ve dahası kadınların yaşamlarına mal oldu. Şiddetin haddi hesabı yok.
Bu zihniyetle hesaplaşabilmek ve sorunları çözüme kavuşturabilmek açısından çeşitli mücadele araçları gerekiyor.

Yerel yönetimler

Ülkemizde seçimlerin toplum gündemine üst-erkek-egemen-kapitalist akıl tarafından atıldığını, sadece kazanmanın ve daha fazla güç almanın hedeflendiğini, yerel yönetim iktidarıyla daha fazla hâkimiyete ve ranta odaklandığını biliyoruz.

Lakin tüm çıkar çatışmaları, hileler ve güvenlik zaaflarına rağmen yerel seçimleri kadınların taleplerini yükseltebileceği bir araç olarak görmeliyiz.
Yaşam alanlarının ve oralarda ortaya çıkan sorunlara karşı çözüm üretebilme; özel ve kamusal alanları yaşanabilir yerlere dönüştürme, bu alanlar üzerinde söz sahibi ve karar alıcı olabilme iradesinin kazanılması gerekiyor.
Bu iradenin günümüzde şekillendiği mecralardan bir tanesi de yerel yönetimlerdir.

Kadınlar bu sürecin neresinde?

Kendisini siyasal alanlarda var etmek isteyen kadılar, tam olarak kendisine hitap etmese de bir partiyi tercih ediyor ve bulundukları partilere özellikle seçim zamanı sokak sokak, ev ev gezerek emek veriyorlar.
Peki sokaklarda, mahallelerde, parti binalarında verilen bunca emeğin karşılığında kadın temsiliyeti nasıl?
TBMM'de 596 milletvekilinden 104'ü kadın. Yani yüzde 17.
Tüm belediye başkanlarının yüzde 2.86'sı ve muhtarların da yalnızca yüzde 1.34'ü kadın.
Bu vahim tablo karşısında yapılması gereken ortada: Siyasette kadının eşit temsilinde ısrarcı olmamız şart.
Yerel yönetim mekanizmalarını kadınların renginin, sözünün yansıdığı yerlere çevirmeliyiz.
Yerel yönetimlerin kilit noktaları olan muhtarlıklar, meclis üyelikleri, il-ilçe belediye başkan adaylıklarına göz koymalıyız.

Peki, neler olabilir?

Kadınların içerisinde yer aldığı yerel yönetimlerin varlığı kadar uygulamaları da önemli. Peki biz kadınların yerel yönetimlerden beklentileri neler?
Kadının görevi diye atfedilen yaşlı-engelli-çocuk-hasta bakım hizmetinin ortak sorumluluk kapsamına alınması amacıyla her mahalleye ücretsiz kreş, engelli, hasta ve yaşlı bakım evleri açılmalı.
Kadını sosyal, kültürel ve mesleki açıdan geliştirebilmek amacıyla, "dikiş-nakış" sıkışmayan, sporda erilleşmeye karşı düzenlemeler barındıran semt merkezleri açılmalı.
Sokak güvenliğini sağlamak için aydınlatmalar arttırılmalı ve kaldırımlar iyileştirilmeli, şehir içi toplu taşıma araçları gece saatlerinde kadınların istedikleri noktalarda durmalı.
Pazar alanları artmalı, ucuz ve kaliteli gıdaya erişim desteklenmeli.
Kadının hayatını korumayı ve yaşam kalitesini düşürmemeyi hedefleyen, gerçekçi kapasitede kadın sığınma evleri açılmalı.
Her mahalleye kadınların sosyal, yaşamsal problemlerinde yanında olacak, hukuki ve psikolojik destek sağlayacak kadın danışma merkezleri ve şiddet önleme-izleme merkezleri açılmalı.
Kız öğrencilerin eğitim hakkına erişimine destek ve teşvik çalışmaları yapılmalı, çocuklara ücretsiz eğitim verilmeli.
Göçmen kadınların ulaşabileceği erişimi kolay, etkili ve yetkili mekanizmalar kurulmalı.
Sağlık ocakları geliştirilmeli, sağlık hakkına ücretsiz ve kolay erişim sağlanmalı.
Tüm mahalli idarelerde düzenli olarak toplumsal cinsiyet eğitimleri verilmeli, fermuar kotası uygulanmalı.

Yerel kadın meclisleri

Bunlar mahalleyi, ilçeyi ve ili kadınlar açısından daha yaşanılabilir kılacak uygulamalardır. Bunların yanında ve esasen sürece, ilerlemeye müdahil olabilecek Yerel Kadın Meclisleri oluşturulmalıdır. Mahalli İdarelerde oluşturulacak Yerel Kadın Meclisleri, kadın örgütleriyle bakışımlı ilerleyerek, doğrudan talepler yöntemiyle, resmi kurumlar ile kadınlar arasındaki sınırları kaldırmaya yarayacak, kadınların yaşam alanları hakkında söz sahibi olmasının önünü açacaktır.
Bu mekanizmaların işletilmesi günümüz Türkiye'sinde son derece önemli ve elzemdir.
Kadınlar üzerlerine atılmış karanlık örtüyü savuşturabilmek için, bulundukları her yerden bu mekanizmaları üretip, dâhil olup geleceklerini örgütleyebilmelidir.

Kadınlar bir arada daha güçlü

Türkiye kadın buluşması, sadece bir başlangıçtı. Patriarkanın ördüğü duvarları yıkmak, yeni bir toplum, yeni bir dünya yaratmak için önümüzde uzun bir mücadele dönemi var.

Arzu Küçük

Osmanlının son dönemleri ve cumhuriyetin kuruluş döneminde, eşit yurttaşlık ve oy hakkı talebiyle yükselen kadın hareketi, erkek egemen toplum ve devlet baskısıyla zaman zaman sessizleşse de çok ciddi mücadeleler ve kazanımlar elde ederek günümüze kadar geldi. Özellikle yakın tarihimizde 1987'de "dayağa karşı dayanışma yürüyüşü" ile ivme kazanan kadın hareketinin görünürlüğü ve kadınların, kadın dayanışmasına olan güvenleri artarak devam ediyor.
Binlerce kadın, kurulan farklı kadın dernekleri yoluyla veya bağımsız feminist mücadelenin içinde yer alarak veya bulundukları yerlerdeki kadın eylemlerine katılarak Türkiye kadın hareketine güç vermeye devam ediyor.
Bu amaçla, yaşamlarını erkek egemenliğine karşı savunan her kesimden kadın, pek çok kez bir araya geldi ve birlikte mücadele ettiler.
Bu mücadelenin onlarca kazanımı oldu. Geri çektirilen kadın düşmanı yasalar, çocuk istismarı, taciz, tecavüz, şiddet ve kadın cinayeti davalarının görünürlüğünü sağlayarak faillerin gereken cezalara çarptırılması, kadınları koruyan sözleşmelere imza atılması ve 6284 sayılı yasanın çıkarılması bu mücadeleler sayesinde oldu.

İktidarın saldırıları

Kadın mücadelesinin yarattığı basınca rağmen; iktidar, ekonomik kriz koşullarında kadınların emeğini daha da çok sömürebilmek, kadınları aile içine hapsetmek, toplumsal olarak tüm ev içi emeğinden karşılıksız yararlanabilmek, kadınlar üzerindeki toplumsal baskıyı arttırmak için muhafazakâr politikalara başvuruyor. Kadınlar, taciz, tecavüz, şiddet ve cinayet sarmalında sessizce boyun eğdirilmeye çalışılıyor.
Bu amaçla sık sık yeni kadın düşmanı söylem ve yasa tasarılarıyla karşılaşıyoruz.
Kadın mücadelesine rağmen kadın ve çocuk düşmanı yasalar çıkarılıyor, istismarcılara, kadın katillerine, tecavüzcülere ceza indirimi verilebiliyor. Kadınları koruması gereken yasa hükümlerinin uygulanması için ise yetkililerle çetin mücadelelere girmek durumunda kalıyoruz hala.
İktidarın neoliberal, kadın düşmanı, ırkçı, homofobik saldırılarına cevap üretebilmek için tüm kadınların bir araya geldiği refleks kampanya ve eylemlerden daha fazlasına ihtiyaç duyuluyor artık.

Kadınlar bir arada

Bu atmosferde "haklarımız, hayatlarımız ve kazanımlarımız bizim" şiarıyla 165 kadın ve LGBT örgütünün çağrısıyla 35'i aşkın ilden bine yakın kadın Türkiye kadın buluşmasında bir araya geldi. 5-6 Ocak'ta "2019 yılı kadınlarla başlıyor" diyerek başlayan kadın buluşması, Türkiye kadın hareketi tarihine önemli bir çentik daha atmış oldu.
Kadın buluşmasını örgütleme sürecinde ve sonrasında bir kez daha gördük ki; hiyerarşiden, dayatmadan uzak, birbirini ötelemeden, her söze, kimliğe, inanca ve görüşe değer vererek gerçek bir kadın dili oluşturmak ve birlikte mücadeleyi daha da ileriye taşımak mümkün.
Çok farklı yerlerden, kimliklerden, yönelimlerden, örgütsüz veya farklı örgütlülüklerden, farklı görüş ve inançlardan kadınlar olarak ortak bir mücadele için bir araya geldik.

Dünyayı yerinden oynatmaya devam

Salonda müthiş bir coşku, isyan ve neşe vardı. Önce salonda bulunan her ilden kadınlar, kendi bulundukları ilden doğru kadın mücadelesi adına neler yaptığını aktardı. Sonrasında bizi nelerin bir araya getirdiğini, nelerin bir arada tuttuğunu tartıştık. İktidar erkinin kadınlara karşı başlattığı saldırılarla birlikte baş etmenin ve bu mücadeleyi ileriye taşımanın yol ve yöntemlerini aradık.
Yapılan atölyelerdeki genel eğilim tüm illerin birbiriyle iletişimini güçlendirecek kanalları var etme ve yapılabildiği ölçüde yüz yüze iletişimleri de sağlayabilme yönündeydi. Ayrıca önümüzdeki 14 Şubat ve 8 Mart'ta yaygın ve güçlü eylemler örgütlemek ve kadın grevi yapma talebi oldukça öne çıktı.
Bu buluşma sadece bir başlangıçtı elbette. Patriarkanın önümüze ördüğü duvarları yıkmak, yeni bir toplum, yeni bir dünya yaratmak için önümüzde uzun bir mücadele dönemi var.
Türkiye kadın buluşmasının sonuç metninde de belirtildiği gibi "Biz hayatı istiyoruz. Hayatı dönüştürmeye, dünyayı yerinden oynatmaya devam!"

KADRO

Gerçek bir özgürleşme pratiği için kopuş dinamikleri

Özgürlüğe doğru kopuş

Militan, sistemin içinde yetişen bir birey olarak kendisinde var olan sistemi yenebilmeli, siyasal hedefiyle uyumlu bir bireyselleşme sürecine girip sürekli ilerleyerek kendisini yeniden inşa etmeye çalışmalıdır.

Oğuzhan Kayserilioğlu

Militan, mücadelesini sürdürürken genellikle bizzat kendisini sanki hiç görmez.
O, içinde yetiştiği ama şimdi yıkmaya çalıştığı sistemin toplumu nasıl hücrelerine dek sarıp sarmalayarak kendisiyle uyumlu bir yapıya soktuğunu ve o toplumun bireylerine/ o arada militanın kendisine de nasıl en ince ayrıntılara dek dağılan "yüklemeler" yaptığını düşünmez.
Ona göre, yıkmaya çalıştığı sistem sanki "dışsal" bir "kötülük", ama devlet denen bir sopa sayesinde halkı korkutarak kendi hükmünü sürdürebiliyor.
Dolayısıyla, bir biçimde devlet zorlanıp yıkılırsa bütün sorunlar çözülecek her yer cennete dönüşecektir!

Sistemin gerçek gücü

Hepimiz dünyaya gözlerimizi açtığımızdan itibaren yaşamın günlük olağan akışı içinde girdiğimiz toplumsal ilişkiler tarafından "sınıflı toplum" gerçekliğinin ürettiği eğilimlerle sarılıp sarmalandık, bilincimiz ve davranışlarımız an be an eğitildi, kodlanıp belirlendi.
Peki, bizzat kendisi egemenlik sisteminin bir ürünü olan birey, o sisteme karşı nasıl dövüşecektir?
Üstte ve güçlü olan egemenlik ilişkileri daha güçlü, altta ve zayıf olan halkçı ilişkiler daha zayıf olarak ona yüklenmiştir.
Şimdi ve burada hakim olan kapitalizmin günlük işleyişi de, bir an bile durmaksızın egemenlik ilişkilerine ait değerleri güçlendirip, kişiliğin tümüne yaymaya çabalar, çoğunlukla da başarılı olur.
Militan, sistemle mücadele ederken, onu dışsallaştırmamalı, bizzat kendisinin de büyük oranda sistemin ürünü olduğunu, değer yargıları ve alışkanlıklarıyla kendisinde onu sürdürdüğünü kavrayabilmeli, kendisini de bir mücadele alanı olarak görebilmelidir.
Sistemin kendisindeki nüanslara dek yayılmış var oluş halini, hareketini ve gücünü görüp analiz edemeyen ve cüret edip onunla hesaplaşmayan bir militan sisteme karşı mücadelesini sürdürebilir mi?
Ya da, bir biçimde sürdürse bile, kendisi ve kendisi gibilerden oluşan örgütü sisteme ne kadar seçenek olabilir?

Sistemden kopuş

Militan, sistemin içinde yetişen bir birey olarak kendisinde var olan sistemi yenebilmeli, siyasal hedefiyle uyumlu bir bireyselleşme sürecine girip sürekli ilerleyerek kendisini yeniden inşa etmeye çalışmalıdır.
Ancak böylesi bir "iç savaş" yürütebilenler sahici militan olabilir.
Şüphesiz, sistemden tümüyle kopuşma neredeyse "imkansız" derecede zordur. Ancak, farkındalık ve yola çıkma, o yolda elde edilen irili ufaklı zaferler ve yenilgiler, militana/ örgütüne anlam kazandırarak onu derinleştirecekler. Daha da önemlisi, bu yürüyüş militanı/örgütü sınıfsız toplum hedefiyle uyumlu bir kimliğe yönlendirerek sahicileştirecek, halka güven veren bir zemine yerleştirecektir.
Bu, gerçek bir özgürleşme pratiğidir.

Toplumsallaşma

Sınıfsal kökeni ne olursa olsun/işçi sınıfının ve daha genelinde yoksulların ihtiyaçları ve hareketiyle iç içe geçme, hangi cinsten olursa olsun/kadın cinsinin erkek egemenliğine karşı mücadelesiyle kendisini eğitme, hangi etnik kimliğe sahip olursa olsun bütün etnik kimliklerin özgürce kendisini var etme hakkını içselleştirme, hangi inançtan olursa olsun/demokratik bir zeminde bütün inançların kendisini ifade etmesini içselleştirme, hangi tüketim olanağına sahip olursa olsun kendi tüketimini ekolojik yıkımın öznesi olmayacağı bir sınırın altında tutma…vd.
Gerçek toplumsal güçlerle ve onların hareketleriyle iç içelik ve onların değerleriyle kendisini eğitme, militanın sınıflı toplumlara özgü her türden tutumdan kopuşma yönünde yoğunlaşmasını kolaylaştıracaktır.
Siyasal hedeflere, ancak şimdi hareket halinde olan gerçek toplumsal güçlerin gerçek hareketleriyle ulaşılabilecekse, militanın da, kendi gerçekliğini aşarak toplumsallaşması, hareket halinde olan güçlerle sahici bir kaynaşma yaşaması gerekir.
Militan topluma doğru açılıp saçılırken, toplum yoğunlaşmış haliyle militanda/örgütte somutlaşır.
Siyasal zeminde konuşulması gereken nokta ise, toplumsal güçlerin, onların ihtiyaçlarının ve o ihtiyaçlar doğrultusundaki hareketinin "araçsallaştırılmaması", nesneleştirilmemesi gerekliliğidir.
Araç olan siyasal örgütlerdir, toplumsal güçler değil; siyasal örgütler o güçlere hizmet ettiği, onların hareketinin sözcüsü ve öncüsü olduğu kadar değer kazanır. Bu değerdir ki, militanı/örgütü sistemden kopuşturur ve özgürlüğe doğru yürüyüşün öncüsü yapar.

Devrimcilik tarzımızın özgünlüğünü inşa edebilmek

Kadro yürüttüğü mücadelede, gücünü sorunları çözme pratiğinden alır. Ve çözüm pratiği, ancak devrimci coşkunun hakim olduğu devrimci bir enerji ile yapılabilir.

Pelin Kahil

Yalnız sosyalizm mücadelesinde değil, her stratejide aslolan taktik zenginlikle bütünleşmektir. Var olan zemin, olay, olgu ya da kişilere müdahale, stratejik hat doğrultusunda farklı birçok taktik, yöntem ve teknikle gerçekleştirilir. Yürütülen devrimci mücadelede "esas belirleyen" karşı gücün konumlanışından çok devrimci kadronun duruş ve yapısındaki zenginliktir.
Söz gelimi devrimci kadronun hareket ettiği zemin; bataklık, taşlı patika, düz ovadan biri ya da aynı anda hepsi olabilir. İşte, böylesi zengin bir mücadele içinde, her zemin ve olaya aynı biçimde yaklaşım en başından kaybetmek demektir.

Devrimci hesapçılık

Gündelik yaşamımızda, kapitalizmin yarattığı çürüme ve yozlaşmanın da sonucu olarak sıradan insanlar açısından "hesap ve hesapçılık", kendi dışında herhangi bir kişi ya da olayla ilişki kurma şeklinin kişisel hırs ve çıkarlar doğrultusunda belirlenmesi demektir. Sıradan bireyler, yaşamla kurduğu ilişkide kendi çıkarlarını başkalarının çıkarından üstün tuttuğu oranda başarılı olduğunu sanır. En alt düzeyinde uyanıklık ya da köylü kurnazlığı şeklinde sıkça karşımızda bulduğumuz bu tutum ve davranışlar, aslına bakarsanız sömürme - sömürülme ilişkisinin en alt düzeyde ifade bulma biçmidir.
Devrimci kadronun kendinde bulunan "stratejik duruş", sömürenlerin karşısında sömürülenlerin yani işçi sınıfının çıkarlarından beslenir.
Devrimci kadrolar, kurduğu ilişki ve örgütlenme faaliyetinde hakim olan gündelik yaklaşım biçiminin dışına çıktığı oranda başarı kazanır.
İlk örgütlenildiği anda belirleyici olan, ezilmeye ve sömürülmeye karşı öfke ve tepki, süreç içinde berraklaşır. Devrimci kadro için, genel-geçer bir tepkisellik halinden kendi sınıfının çıkarlarını kavrayan ve bunun savaşçısı olunan bir duruş, artık an be an hesap yapmanın zorunluluğunu açığa çıkarır.
Sosyalizm ve devrimcilik niyet olmanın ötesine geçerek gündelik yaşamın siyasallaştırılması mücadelesi haline gelir. Sistemin içinde kişinin davranışını, kendi çıkarı doğrultusunda düzenleme anlamında kullanılan "hesapçılık", devrimci kadro açısından toplumsal çıkarın her an devrede tutulması üzerinden şekillenir.
Devrimci hesapçılık, atılan her adımda, alınan her görüşmede ve yaşanılan her olayda arka plandaki toplumsal özgürleşme fikrine güç verme düzeyinden beslenir. Hesapçılık, ancak bu şekilde çıkarcılık ve köylü kurnazlığından ayrışır ve hem de yapılan çalışmalar da safiyane bir romantizm olmaktan çıkarak savaşçı bir yapıya sıçrar.
O halde tek başına "plan, tempo ve irade" yetmez. Artık daha yoğun düzeyde incelik ve zenginlik gerektiren "devrimci hesapçılık'ta" ustalaşmak gerekiyor.
Devrimci hesapçılığın önemli iki yanı ise zamanlama ve çok yönlülük.

Zamanlama

Gündelik yaşamın dönüştürülmesi mücadelesinde "sabit, geçerli" bir zaman dilimi yoktur. Hız ya da yavaşlık kendi gerçekliğimizle birlikte sürekli değişkenlik gösterir. Bir cepheyi, bir hamleyi, bir alanı, bir kişiyi kazanmada tam da o anın zemininde yaşanan ritmi yakalamak, "uygun" zamanı ve "uygunsuz" zamanı belirleyebilmek esastır. Örgütlenerek kendiliğindenlikten çıkan ve zamanının yönetimini bir düzeyde de olsa ele alan kadro için "planlamanın" hayat bulması uygun zamanlamadan geçer.
Her doğru her an geçerli değildir.
Salt devrimci mücadelede değil yaşamın her alanında zamanlama belirleyicidir: zamanından önce yahut sonra ekilen bitkinin çiçek açmaması, orkestrada yer alan herhangi bir enstrümanın yarattığı uyumsuzluk, çiğ kalan ya da yanan bir akşam yemeği.
Devrimci kadro, hedeflediği dönüşüm için zemini hazırlamak zorundadır. Zeminin hazırlanması süreci," zamanlama" kaygısıyla iç içe geçip bütünleştiği oranda başarılır. Aksi durumda, reddiyenin hakim olduğu protestocu bir tarzın veya gevşek bir biraradalığın zemini içinde sonuç alınamadan çırpınmak kader olur.
Uygun zamanlama becerisi, kendi zemininin tepkilerine kapılmadan ve analizde yoğunlaşan bir tarzla gelişir.
Devrimci kadrolar, uygun zamanlamayı yakaladıktan sonra, elbette mücadeleye parmak uçlarıyla değil de ancak bütün benliğiyle katıldığı oranda dönüştürücü güç olabilir. Her an irili ufaklı kopuşlar, sıçramalar ve kazanımlar yaşayarak yeteneklerini geliştirir ve kendi özgün devrimci tarzını yaratabilir.

EMEK

Ekonomik krizle birlikte artan gıda fiyatları, gıda üretim ve tüketim sisteminin yeniden düzenlenmesini zorunlu kılıyor

Gıda fiyatları artıyor, halk açlığa mahkûm ediliyor

Kredi kartları, bireysel ihtiyaç kredileri derken ek iş yapma, fazla mesaiye kalma ve zindan olan hayatlar… Kapitalizm halka insanca çalışma, onurluca yaşama hakkı tanımıyor. Halk açlığa mahkûm ediliyor.

Emrah Arıkuşu

Doların yükselmesiyle ekonomik kriz Türkiye'nin gündemine oturmuştu. Geliyorum diyen kriz kabına sığmadı ve patladı. ABD ile tansiyon biraz düşürülüp ilk atak atlatılınca ekonomi düzeliyor görüntüsü verildi. Ancak ekonomistlere göre Ağustos ayında yaşadıklarımız buz dağının görünen kısmıydı. Seçimlere kadar çeşitli taktiklerle ertelenmesi öngörülen krizi ötelemenin kolay olmayacağı Ocak ayı ile ortaya çıktı.
Dövizin yükselmesi gıda fiyatlarına yansıyor ve bu aylarda gıda fiyatlarındaki ani yükseliş, krizi daha hissedilir hale getiriyor. Mutfaklardaki yangın her geçen gün büyüyor. Ocak ayında sebze fiyatlarında yüzde 84,3, meyve fiyatlarında yüzde 25,3 gibi yüksek oranlı artışlar sonucunda halkın temel tüketim harcamaları daha da artmış oldu. Zaten düşük olan ücretler enflasyonla iyice eridi.

Pahalılık artıyor

Bu yaşananlar bir yandan kapitalizmin yapısal krizinin yansımalarıyken ülkenin dışa bağımlı ve vurguncu olan özgün ekonomik yapılanmasının sonuçları kendini gösteriyor.
Tarım arazileri imara açılarak değersizleştirildi. Mazot, tohum, gübre desteklemeleri en aza indirildi. Tarımın tasfiyesi, köylerin şehirlere akmasına neden olup işsizliği derinleştirirken yaşamak için gerekli temel tüketim maddelerine ulaşmak daha zor hale geldi.
Tarım için gerekli olan mazot, elektrik, gübre, saman, yemlerde kullanılan yağlı tohum ve mısırın devlet politikası olarak ithal edilmesi; döviz artışı ile ithal malların pahalı hale gelmesine sebep oluyor.
Bu durum üreticinin maliyetlerini arttırırken piyasaya sürülen mallar, aracıların da kâr farkı koymalarıyla halka en pahalı şekilde ulaşıyor.

Göstermelik çözümler

Hükümetin bu sorunlara bulduğu çözüm ise göstermelik olmaktan öteye gitmiyor. Önce döviz oyunları gerekçesiyle dış mihraklara çıkarılan suç, şimdi marketlere, komisyonculara fatura ediliyor.
Soğan deposu baskınlarıyla göz boyama yapılıyor. Hal Yasasıyla mevcut 137 halin 30 bölge haline indirilmesi hedeflenmekte. Böylece rant tekelleştiriliyor, mesele farklı yöne çekilerek sorunun komisyonculardaolduğu yönünde algı operasyonu yapılıyor.
Enflasyonla Topyekûn Mücadele Programı adı altında krizin kendisiyle değil gölgesiyle savaşılıyor.
Hükümet aslında sorunu çözemiyor. Çözemedikçe de elini yüzüne bulaştırıyor. Orta Vadeli Programdan, Yeni Ekonomi Programına halkın çıkarlarına değil sermeyenin hizmetine koşuluyor.

Açlığa çare bulunamıyor

Halkın geçim kaynaklarının tükenmesi sonucunda hızlıca yoksullaşma, yaşamsal sorunların artışı ve işsizlikle beraber bir dizi sorunların açığa çıkacak olması halkta geleceğe dair umutsuzluk yaratırken, halkın yaşam hakkı elinden alınıyor.
Dört kişilik bir ailede açlık sınırı yani sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için ailenin yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı 2.008 TL'ye ulaşmış durumda. Buna giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalar katıldığında ise tutar, yani yoksulluk sınırı 6.542 TL'ye ulaşıyor.
Buna karşılık asgari ücret 2.020 TL. Asgari ücret ile geçinmek durumunda olan bir aile açlıkla boğuşmak zorunda. Diğer ihtiyaçlarının karşılanması ise borçlanmayla mümkün olacak.
Kredi kartları, bireysel ihtiyaç kredileri derken ek iş yapma, fazla mesaiye kalma ve zindan olan hayatlar… Kapitalizm halka insanca çalışma, onurluca yaşama hakkı tanımıyor. Halk açlığa mahkûm ediliyor.

Bu ateş herkesi yakar

Yerel seçimler tam da bu eksende önemli hale geliyor. Halkın temel ihtiyaçlarını esas alan bir belediyecilik anlayışı izlenecek mi yoksa izlenmeyecek mi? İktidarın ya da muhalefetin böyle bir gündemi olmadığı çok açık. Egemenler şimdilik krizin halkta yaratacağı öfkenin önünü alabilmek için seçim tarihine kadar ateşi soğutma çabalarında. Alınan önlemler sadece krizi ertelemeye ve halkı seçim gündemiyle oyalayarak bilinci ni bulandırmaya yönelik. Eğer usulünce bir seçim olabilse halkın açlık koşullarına tepkisi farklı olacaktır.

Üretim ve tüketimde demokrasi

Sebzeleri yetiştirenler ile tüketenler arasında olması gerekenden uzun bir zincir var. Üreticilerin ürettikleri sebze ve meyveleri bizlere doğrudan aktarabildikleri bir sistem olsaydı, bu ürünleri şimdiki fiyatlarının altıda biri gibi bir fiyata alabilecektik.
Bu çok imkânsız değil. Asalak aracıların devreden çıkarıldıkları, demokratik üretim ve tüketim kooperatiflerinin kurulduğu, üretimi gözü dönmüş kapitalist şirketlerin değil, geleneksel ve doğal tarım üretimine dayalı üretici topluluklarının yaptıkları bir gıda düzeni mümkün.
Kriz koşullarında bu kooperatiflerin kurulması halkın temel ihtiyaçlarını ucuza karşılanması açısından önemli olacaktır.
Gıda adaleti, demokratik cumhuriyete giden yolda temel politik meselelerinden biri olarak durmaktadır.

Batan krediler, ödenmeyen borçlar...

Görünen o ki AKP iktidarı, finansallaşma yoluyla yaşadığı büyümenin ardından, tepetaklak olmanın verdiği panikle, krizin yarattığı olumsuz koşulları kontrol edemiyor. Tersine kriz koşulları AKP'nin ekonomi yöneticilerini yönetiyor.

Kenan Dağaşan

AKP, iktidarı boyunca, Türkiye'nin ekonomik yapısına uygun bir büyüme inşa etti. Ekonomik yapının özgünlük şu: Türkiye ekonomisinin büyümesi dışarıdan sıcak para girişine dayalı. Ayrıca ithalata da oldukça bağımlı bir üretim yapısı var.
AKP'nin yükselişini sağlayan ekonomik canlanma, daha çok alt sınıfların küresel finans kapital sistemine entegre edilmesine, borç yoluyla bu kesimlerin tüketimlerinin yükseltilmesine dayalı idi. Bu strateji çerçevesinde, işçiler, işsizler ve yoksulların, ucuz banka kredileriyle, kredi kartlarıyla tanıştıkları yıllar odu AKP yılları.
2013' e kadar dünya piyasalarındaki durumdan faydalanarak faizleri düşük tutarak yol alan AKP iktidarı şimdi kara kara düşünüyor. Çünkü gemiyi yürütmek için faydalandıkları rüzgâr artık yok. Bu da sermaye dolaşımının aksamasına yol açıyor.
Finansal alanda yaşanan çöküş hızla gerçek yaşama etki etmeye başladı. Kriz alanlarının birbirlerini tetikleyici özellikleri, krizin çok katmanlı yaşanmasına neden oluyor.

Batık kredilerin durumu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu(BDDK)'nun Aralık ayında açıkladığı rapora göre batık kredi oranı son sekiz yılın en yüksek noktasına ulaştı. Batık kredi "şüpheli alacaklar, tahsili kabil olmayan alacaklar" olarak tanımlanıyor. Yani bankadan borçlanan kişi ve kurumların bu borçları ödeyememeleri, bu borçlara karşılık herhangi bir mal varlığına haciz koyulamaması ya da geri ödemelerin aksayarak uzun bir zamana yayılması batık kredinin ortaya çıkmasına neden oluyor.
BDDK raporuna göre takibe düşen alacak miktarı 14 Aralık itibarıyla 92 milyar 262 milyon liraya ulaştı. Bu rakama göre batık kredilerin toplam kredilere oranı yüzde 3.72 olmuş. Standard & Poor's adlı kuruluşun açıkladığı Türkiye raporuna göre bu oranın bir yıl içerisinde ikiye katlanması bekleniyor.
2018 Aralık ayı itibariyle batan kredilerin oranı, 2010'da zirveye ulaşan batık kredi oranlarını geçmiş bulunuyor. Bir yıl içerisinde bu oranını ikiye katlanacağını düşünürsek, AKP'li yılların yükselişini sağlayan borçlandırma ekonomisinin çökmekte olduğu görülüyor.
Batık kredilerin önemli bir kısmı ticari. Dövizdeki yükselme sonrası ödeme güçlüğü yaşayan, üretimde artan girdi maliyetleri nedeniyle üretim yapamaz hale gelen ticari işletmelerde batık hızla büyüyor.

Krizin yönettiği AKP

Görünen o ki AKP iktidarı, finansallaşma yoluyla yaşadığı büyümenin ardından, tepetaklak olmanın verdiği panikle, krizin yarattığı olumsuz koşulları kontrol edemiyor. Tersine kriz koşulları AKP'nin ekonomi yöneticilerini yönetiyor.

Bu koşullar altında borçlandırarak şişirdikleri ekonomi balonu patlayınca, borçlar ödenemez oldu. Ellerinden şu anda başka bir iş gelmediği için, borçlandırmaya, finansallaştırmaya devam ettikleri anlaşılıyor.

Erdoğan'ın, kredi kartları borçlarını Ziraat Bankasından sağlanacak ucuz kredi yoluyla kapattırma müjdesi bu niyetle verildi. Görünen o ki, bankaların tahsil edemedikleri alacakları "bir umut" denilerek yeniden yapılandırılarak tahsil edilmeye çalışılacak. Ne kurtarsalar kâr herhalde.

Böylece ekonomik gidişata karşı ilk tepkinin daha fazla borçlandırma stratejisi olduğu anlaşılmış oldu. Zira borçları yapılandırılanların ya da borçları silinenlerin, var olan yoksulluk ortamında tekrar borçlanmaları son derece olası.

Alt sınıfların borçları

Alt sınıfların finansal sektöre entegre edilmesine dayalı ekonomik stratejisiyle AKP, hem finans sektörünü hem otomotiv sektörünü, hem de ekonomisinin lokomotifi olan inşaat sektörünü canlı tutarak yoluna uzun bir süre devam etti.

Ucuz yollu kredilerle ev sahibi olan alt sınıflar, krizin derinleşmesiyle konut kredilerini ödeyememeye başladı. Kredi kartı borçlarının takibe düşme oranı da fazlaca büyüdü.

Takipteki kredi kartı borçlu sayısı 32 milyondan fazla iken, takibe düşen borçlu sayısı ise 4,5 milyonu geçti.

Konut kredilerinde de durum benzer. Bankalara olan borçların ödenememesinden kaynaklı batan konut kredileri sebebiyle, bankalar 2018 yılında 15 bin eve el koydular. Bu sayının 2019'da daha da yükselmesi bekleniyor.

Sonuç olarak borç krizini daha çok borçlandırarak öteleme stratejisine karşı, fiili halk hareketleri inşa etmek gerekiyor. Aksi halde neoliberalizme rahmet okutacak politikalarla karşı karşıya kalacağız.

toplumsal özgürlük
Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00